

A tanítások nektárja

Előszó

A Kṛṣṇa-tudat mozgalmának vezetése Śrīla Rūpa Gosvāmī felügyelete alatt történik. A Gauḍīya Vaiṣṇavák, azaz a bengáli Vaiṣṇavák legnagyobb része Śrī Caitanya Mahāprabhu követője, akinek a vṛndāvanai hat Gosvāmī a közvetlen tanítványa volt. Śrīla Narottama dāsa Ṭhākura így énekel:

rūpa-raghunātha-pade ha-ibe ākūti

kabe hāma bujhaba se yugala-pīriti

„Ha majd lelkessé válok, hogy megértem azt az irodalmat, amelyet a Gosvāmīk hagytak ránk, akkor leszek majd képes megérteni Rādhā és Kṛṣṇa transzcendentális szerelmi kedvteléseit.” Śrī Caitanya Mahāprabhu azért jelent meg, hogy Kṛṣṇa tudományával áldja meg az emberi társadalmat. Az Úr Kṛṣṇa minden tette közül azok a kedvtelései a legkiemelkedőbbek, amelyeket a *gopikkal*, házastársi, szerető kapcsolatukban mutatott be. Śrī Caitanya Mahāprabhu Śrīmatī Rādhārānī, a legkiválóbb *gopi* érzéseiben elmerülve jelent meg. Hogy megértsük az Úr Caitanya misszióját és követni tudjuk lábnyomait, ahhoz a hat Gosvāmī — Śrī Rūpa, Sanātana, Bhaṭṭa Raghunātha, Śrī Jīva, Gopāla Bhaṭṭa és Dāsa Raghunātha — nyomdokait kell nagyon komolyan követnünk.

Śrīla Rūpa Gosvāmī volt minden Gosvāmī vezetője, s hogy vezesse a mi cselekedeteinket is, ezt az *Upadeśāmṛtāt* (*A tanítások nektárját*) hagyta ránk, hogy kövessük. Ahogyan az Úr Caitanya Mahāprabhu nyolc versszakot, a *Śikṣāṣṭakāt* hagyta maga mögött, Rūpa Gosvāmī az *Upadeśāmṛtāt* adta nekünk, hogy tiszta Vaiṣṇavákká válhassunk.

Minden lelki dologban az ember első kötelessége az, hogy uralkodjon az elméjén és az érzékein. Anélkül hogy uralkodni tudna az elméjén és az érzékein, senki nem érhet el fejlődést a lelki életben. Ebben az anyagi világban mindenkit a szenvedély és a tudatlanság kötőerői tartanak fogva. Az embernek fel kell emelkednie a jóság, a *sattva-guṇa* szintjére, azáltal, hogy követi Rūpa Gosvāmī utasításait, s a későbbiekben minden megnyilvánul majd számára azzal kapcsolatban, hogyan fejlődhet tovább.

A Kṛṣṇa-tudatbeli fejlődés a követő hozzáállásán múlik. A Kṛṣṇa-tudatos mozgalom követőjének tökéletes *gosvāmīvá* kell válnia. A Vaiṣṇavákat általában *gosvāmīkként* ismerik, s Vṛndāvanában ezen a címen ismerik a templomok vezetőit. Aki Kṛṣṇa tökéletes híve akar lenni, annak *gosvāmīvá* kell válnia. *Go* azt jelenti: „az érzékek”, *svāmī* pedig annyit jelent: „a mester”. Senki sem lehet *gosvāmī*, aki nem uralkodik elméjén és érzékein. Hogy elérjük a legnagyobb sikert az életben, azaz hogy *gosvāmīvá* és Kṛṣṇa tiszta *bhaktájává* váljunk, követnünk kell az *Upadeśāmṛta* néven ismert utasításokat, amelyeket Śrīla Rūpa Gosvāmī adott nekünk. Śrīla Rūpa Gosvāmī számtalan más könyvet is hagyott ránk, többek között a *Bhakti-rasāmṛta-sindhut*, a *Vidagdha-mādhavāt* és a *Lalita-mādhavāt*, de az *Upadeśāmṛta* tartalmazza a kezdő *bhakták* számára az első instrukciókat. Kövessük szigorúan ezeket az útmutatásokat, s könnyen sikeressé tehetjük életünket. Hare Kṛṣṇa.

A.C. Bhaktivedanta Swami

1975. szeptember 20.

Viśvarūpa-mahotsava

Kṛṣṇa-Balarāma Mandira

Ramaṇa-reti

Vṛndāvana, India

ELSŐ VERS

vāco vegāṁ manasaḥ krodha-vegāṁ

jihvā-vegam udaropastha-vegam

etān vegān yo viśaheta dhīrah

sarvām apimāṁ pṛthivīm sa śīsyāt

vācaḥ — a beszéd; *vegam* — ösztönzés; *manasaḥ* — az elme; *krodha* — a düh; *vegam* — ösztönzés; *jihvā* — a nyelv; *vegam* — ösztönzés; *udara-upastha* — a gyomor és a nemi szervek; *vegam* — ösztönzés; *etān* — ezek; *vegān* — ösztönzések; *yaḥ* — bárki; *viśaheta* —

el tudja túrni; *dhīrah* — józan; *sarvām* — minden; *api* — bizonyára; *imām* — ezt; *prthivīm* — a világ; *saḥ* — az ilyen személy; *śiṣyāt* — tanítványokat fogadhat el.

FORDÍTÁS

Az a józan személy, aki képes eltúrni a beszéd késztetését, az elme ösztönzését, a düh tetteit, valamint a nyelv, a gyomor és a nemi szervek késztetését, alkalmas arra, hogy tanítványokat fogadjon el az egész világon.

MAGYARÁZAT

A *Śrīmad-Bhāgavatamban* (6.1.9-10) Parīkṣit Mahārāja számos intelligens kérdést tett fel Śukadeva Gosvāmīnak. Az egyik kérdés így hangzott: „Miért vetik alá magukat az emberek a vezeklésnek, ha nem tudják kontrollálni az érzéseiket?” Előfordulhat például, hogy egy tolvaj pontosan tudja, hogy lopásért letartóztatják, talán lát is olyan tolvajt, akit a rendőrség már letartóztatott, mégis folytatja a lopást. Tapasztalatot látás és hallás útján lehet szerezni. Aki kevésbé intelligens, az látás útján tapasztal, aki intelligensebb, az hallás útján jut tapasztalathoz. Amikor egy intelligens ember a törvénykönyvekből, a *sāstrákból* (a Szentírásokból) azt hallja, hogy a lopás nem helyes, s hogy a letartóztatott tolvajt megbüntetik, akkor óvakodik a lopástól. Egy kevésbé intelligens embert esetleg először le kell tartóztatni és meg kell büntetni ahhoz, hogy abbahagyja a lopást. A hitvány, ostoba embernek azonban lehet tapasztalata hallás és látás útján egyaránt, sőt lehet, hogy már meg is büntették, mégsem hagyja abba a lopást. Ha az ilyen embert az állam megbünteti, hogy vezekeljen, amint kiszabadul a börtönből, nyomban újabb lopást fog elkövetni. Ha a börtönbüntetés vezeklésnek számít, mi a haszna az ilyen vezeklésnek? Parīkṣit Mahārāja így kérdezett:

*dr̥ṣṭa-śrutābhyām yat pāpam
jānann apy ātmano 'hitam
karoti bhūyo vivaśaḥ
prāyaścittam atho katham
kvacin nivartate 'bhadrāt
kvacic carati tat punaḥ
prāyaścittam atho 'pārtham
manye kuñjara-śaucavat*

A vezeklést Parīkṣit Mahārāja az elefánt fürdéséhez hasonlította. Az elefánt nagyon alaposan megfürdik a folyóban, ám amint kiér a partra, nyomban porral szórja be az egész testét. Mi haszna van így a fürdésnek? Hasonlóképpen a lelki életet gyakorlók közül sokan bár vibrálják a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantrát*, mégis sok tiltott dolgot elkövetnek azzal a gondolattal, hogy a *mahā-mantrával* semlegesíthetik sértéseiket. A tíz sértés közül, amelyeket az Úr szent nevének vibrálása közben az ember elkövethet, ez a *nāmno balād yasya hi pāpa-buddhiḥ* sértés: bűnös cselekedeteket elkövetni abban a reményben, hogy a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* vibrálása semlegesíti a bűnös cselekedetek visszahatását. Hasonlóan, vannak olyan keresztények, akik elmennek a templomba, hogy meggyónják bűneiket, azzal a gondolattal, hogy ha meggyónnak egy pap előtt, és bűnbánatot végeznek, akkor bűneik, amelyeket egész héten elkövettek, megbocsáttatnak. Amint azonban elmúlik a vasárnap és elérkezik a hétfő, újra bűnöket követnek el abban a reményben, hogy bűneik alól a következő vasárnap ismét feloldozást nyernek. Parīkṣit Mahārāja — korának legintelligensebb királya — elítélte ezt a fajta *prāyaścittát*, azaz vezeklést. Śukadeva Gosvāmī, aki hasonlóan intelligens volt, s így megfelelő lelki tanítómestere lehetett Mahārāja Parīkṣitnak, választ adott a királynak, megerősítve, hogy a király helyesen ítélte el ezt a fajta vezeklést. Egy bűnös cselekedetet nem lehet semlegesíteni egy jámbor tettel. Az igazi *prāyaścitta* — jóvátétel — az, ha felébresztjük alvó Kṛṣṇa-tudatunkat.

A valódi vezeklés igaz tudáshoz vezet, s ennek megvan a hiteles folyamata. Aki rendszeresen követi a higiéniai szabályokat, az nem betegszik meg. Az embernek követnie kell bizonyos szabályokat ahhoz, hogy eredeti tudását visszanyerje. Ezt a szabályozott életet *tapasyának* nevezik. Az ember fokozatosan felemelkedhet az igazi tudás, vagyis a Kṛṣṇa-tudat szintjére, ha mértékletességben és cölibátusban él (*brahmacarya*), kontrollálja elméjét és

érzékszerveit, tulajdonát eladományozza, nyíltan őszinte, ügyel a tisztaságára, valamint gyakorolja a *yoga-āsanákat*. Ha valaki olyan szerencsés, hogy találkozik egy tiszta *bhaktával*, akkor könnyen túljut az elme misztikus *yoga* általi irányításán, csupán azzal, hogy szigorúan követi a Kṛṣṇa-tudat szabályozó elveit: tartózkodik a tiltott nemi élettől, a húsevéstől, a kábító-, mámorító-, élénkítő szerektől és a szerencsejátéktól, s egy hiteles lelki tanítómester irányítása alatt a Legfelsőbb Urat szolgálja. Ezt a könnyű folyamatot ajánlja Śrīla Rūpa Gosvāmī.

Az embernek először a beszédén kell uralkodnia. Mindannyian rendelkezünk a beszéd ösztönző erejével: amint lehetőségünk támad arra, hogy beszéljünk, azonnal beszélni kezdünk. Ha azonban mondanivalónk nem a Kṛṣṇa-tudatról szól, akkor csupán mindenféle ostobaságot beszélünk. A varangyos béka is beszél, brekeg a mezőn, s ehhez hasonlóan mindenki, akinek nyelve van, beszélni akar, még akkor is, ha csak ostobaságokat tud mondani. A béka brekegése csupán a kígyót hívja: „Kérlek, gyere és egyél meg!” Annak ellenére, hogy ezzel a halált hívja, a béka nem hagyja abba a brekegést. A materialisták és az imperszonalista Māyāvādī filozófusok beszédét a béka brekegéséhez lehet hasonlítani. Örökké ostobaságokról beszélnek, s ezzel csak a halált hívják magukra. A beszéd szabályozása nem az önként vállalt némaságot (a *mauna* külső folyamatát) jelenti, ahogyan a Māyāvādī filozófusok gondolják. A csönd segítség lehet egy időre, de végül kudarchoz vezet. A szabályozott beszéd Śrīla Rūpa Gosvāmī által tolmácsolt jelentése a *kṛṣṇa-kathā* pozitív folyamatára utal: a beszéd folyamat teljes lefoglalására a Legfelsőbb Úr, Śrī Kṛṣṇa dicsőítésével. A nyelv így dicsőítheti az Úr nevét, formáját, tulajdonságait és kedvteléseit. A *kṛṣṇa-kathā* prédikátorát sohasem érik utol a halál karmai. Ez a jelentősége a beszédre való vágy kontrollálásának.

Az elme nyugtalanságát és ingatagságát (*mano-vega*) az ember úgy szabályozhatja, ha elméjét Kṛṣṇa lótsztlábaira rögzíti. A *Caitanya-caritāmṛta* (*Madhya* 22.31) szerint:

*kṛṣṇa — sūrya-sama; māyā haya andhakāra
yāhān kṛṣṇa, tāhān nāhi māyāra adhikāra*

Kṛṣṇa olyan, mint a Nap, *māyā* pedig mint a sötétség. Ha a Nap jelen van, nem lehet szó sötétségről. Hasonlóan, ha Kṛṣṇa jelen van az elmében, nincs lehetőség arra, hogy *māyā* megzavarja az elmét. Az anyagi gondolatok tagadásának *yoga*-folyamata nem segít. Ürességet teremteni az elmében mesterséges folyamat. Az üresség nem marad meg. De ha valaki örökké Kṛṣṇára gondol, és arra, hogyan szolgálhatja Kṛṣṇát a legjobban, akkor ezzel természetes módon szabályozza az elméjét.

Hasonlóan lehet felülkerekedni a dühön is. A dühöt nem tudjuk teljesen megszüntetni, de ha csak arra leszünk mérgesek, aki az Urat vagy az Úr *bhaktáját* sértegeti, akkor haragunkat Kṛṣṇa-tudatban kontrolláljuk. Az Úr Caitanya Mahāprabhu a bűnös testvérekre, Jagāira és Mādhāira lett dühös, akik sértegették és bántalmazták Nityānanda Prabhut. *Śikṣāṣṭakájában* az Úr Caitanya azt írja: *trṇād api sunicena taror api sahiṣṇunā*. „Legyünk alázatosabbak a fűszálnál, és legyünk türelmesebbek a fánál.” Felmerülhet a kérdés: akkor miért mutatta ki az Úr a haragját? A legfontosabb dolog, hogy mindenkinek el kell viselnie az őt érő sértéseket, de amikor Kṛṣṇát vagy egy tiszta *bhaktáját* éri sérelem, akkor az őszinte *bhakta* haragos lesz, és tűzként támad a sértőre. A *krodhāt*, a dühöt nem lehet megszüntetni, de lehet helyesen alkalmazni. Hanumān haragjában gyújtott tüzet Laṅkāra, mégis úgy imádják őt, mint az Úr Rāmacandra legkiválóbb *bhaktáját*. Ez azt jelenti, hogy helyesen használta haragját. Arjuna egy másik példával szolgál. Nem akart harcolni, de Kṛṣṇa felgyújtotta a haragját: „Harcolnod kell!” Harag nélkül nem lehet harcolni. A haragot uralni tudjuk, amikor az Úr szolgálatában használjuk.

A nyelv vágyaival kapcsolatban mindannyian tapasztaljuk, hogy a nyelv örökké ízletes ételeket akar enni. Általában nem szabad megengednünk a nyelvnek, hogy saját választása szerint egyen, hanem azzal kell megfékeznünk, hogy *prasādával* látjuk el. A *bhakta* magatartása az, hogy csak akkor eszik, ha *prasādát* kap Kṛṣṇától. Ez a módja annak, hogy a nyelv ösztönzését kontrollálni tudjuk. Az embernek meghatározott időben kell ennie, és nem

szabad éttermekbe vagy édességboltokba járnia, csak hogy kielégítse nyelve és gyomra vágyait. Ha ragaszkodunk a szabályhoz, hogy csak *prasādāt* eszünk, akkor uralkodni tudunk a nyelv és a gyomor ösztönzésén.

Hasonló módon lehet szabályozni a nemi szervek vágyait, a szexuális impulzusokat, azáltal, hogy nem használjuk őket fölöslegesen. A nemi szerveket csak Kṛṣṇa-tudatos gyerekek nemzésére lehet használni, egyébként nem. A Kṛṣṇa-tudatos mozgalom támogatja a házasságot, ám nem a nemi szervek kielégítése érdekében, hanem a Kṛṣṇa-tudatos gyerekek nemzéséért. Amint a gyerekek egy kicsit megnőnek, elküldik őket a Gurukula iskolánkba, Dallasba (Texas), ahol arra nevelik őket, hogyan legyenek teljesen Kṛṣṇa-tudatos *bhakták*. Sok ilyen Kṛṣṇa-tudatos gyerekre van szükség, s ezért aki képes Kṛṣṇa-tudatos gyerekeket nemzeni, annak megengedett a nemi élet.

Amikor valaki tökéletesen jártas azokban a módszerekben, melyekkel az érzékszerveken Kṛṣṇa-tudatos módon lehet uralkodni, alkalmassá válik arra, hogy hiteles lelki tanítómester legyen.

Az *Upadeśāmṛtá*hoz fűzött *Anuvṛtti* magyarázatában Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī Ṭhākura arról ír, hogy anyagi azonosságunk háromféle ösztönzést teremt: ösztönzést a beszédre, valamint az elme és a test követeléseit. Ha az élőlény áldozatul esik ennek a háromféle ösztönzésnek, akkor élete szerencsétlen lesz. Aki ellenáll ezeknek a követeléseknek és vágyaknak, azt *tapasvīnak*, lemondásokat gyakorlónak nevezik. Ilyen *tapasyával* le lehet győzni az anyagi energiának, az Istenség Legfelsőbb Személyisége külső energiájának uralmát.

A beszéd utáni vágyra utalva a haszontalan beszédre utaltunk, a Māyāvādī filozófusok, a gyümölcsöző cselekedeteket (*karma-kāṇḍāt*) végzők vagy a materialisták beszédére, akik csupán élvezni akarják az életet, mindenfajta korlát nélkül. Minden ilyen beszéd vagy irodalom gyakorlati megnyilvánulása a beszédre való ösztönzésnek. Rengeteg ember beszél ostobaságokról, ír sok kötetnyi fölösleges könyvet: ez mind a beszédre való vágy eredménye. Hogy ellensúlyozzuk ezt a hajlamot, Kṛṣṇára kell irányítanunk beszédünket. A *Śrīmad-Bhāgavatam* (1.5.10-11) ezt a következőképpen magyarázza:

na yad vacas citra-padam harer yaśo

jagat-pavitram praṅṅṇāta karhicit

tad vāyasam tīrtham uśanti mānasā

na yatra haṁsā niramanty uśikkṣayāḥ

„Azokat a szavakat, amelyek nem az Úr dicsőségét írják le — aki egyedül meg tudja szentelni az egész univerzum atmoszféráját —, a szent emberek olyannak tartják, mint a varjak zarándokhelyét, amely semmi élvezetet nem nyújt a teljesen tökéletes személyek számára, mert ők a transzcendentális helyek lakói.”

tad-vāg-visargo janatāgha-viplavo

yasmin prati-ślokaṁ abaddhavyat api

nāmāny anantasya yaśo 'ñikitāni yat

śṛṅvanti gāyanti gṛṅṅṅanti sādhaḥ

„Másképp vizont az az irodalom, amelyik a határtalan Legfelsőbb Úr neve, híre, formái, kedvtelései stb. transzcendentális dicsőségének leírásával van tele, az egy másféle alkotás, tele transzcendentális szavakkal, melyek a világ félrevezetett civilizációinak istentelen életében hoznak forradalmat. Az ilyen transzcendentális irodalmat, még ha tökéletlenül szerkesztett is, a megtisztult emberek, akik igazán őszinték, hallgatják, ismétlik és elfogadják.”

A következtetés az, hogy csak amikor az Istenség Legfelsőbb Személyiségének odaadó szolgálatáról beszélünk, akkor kerülhetjük el a fölösleges, ostoba beszédet. Állandóan arra kell törekednünk, hogy beszédre való képességünket teljesen a Kṛṣṇa-tudat megértésére használjuk.

A csapongó elme nyugtalansága két részre osztható. Az első az *avirodha-prīti*, a korlátlan ragaszkodás, a másik a *virodha-yukta-krodha*, a csalódottságból származó düh. Ragaszkodás

a Māyāvādī filozófiához, hit a *karma-vādik* gyümölcsöző eredményeiben, hit a materialista vágyakon alapuló tervekben — ezeket mind *avirodha-prīṭine* nevezik. A *jñānik*, a *karmik* és a terveket szövő materialisták általában vonzzák a feltételekhez kötött lelkek figyelmét, de amikor a materialisták nem tudják teljesíteni terveiket, amikor elgondolásaik megbuknak, akkor dühösek lesznek. Az anyagi vágyak kielégületlensége dühöt szül.

Hasonlóképpen a test követelései is három csoportba oszthatók: a nyelv, a gyomor és a nemi szervek követelései. Megfigyelhetjük, hogy ez a három érzékszerv fizikailag egy egyenesen helyezkedik el a testen, és azt is, hogy a testi vágyak a nyelvvel kezdődnek. Amikor valaki a nyelve vágyainak követeléseit azzal fékezi meg, hogy annak tevékenységeit *prasāda* fogyasztására korlátozza, akkor a gyomor és a nemi szervek ösztönzése is automatikusan uralkodni tud. Ezzel kapcsolatban mondja Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura:

śarīra avidyā-jāla, jaḍendriya tāhe kāla,
jīve phele viśaya-sāgare
tā'ra madhye jihvā ati lobhamaya sudurmati,
tā'ke jetā kaṭhina saṁsāre
kṛṣṇa baḍa dayāmaya, karibāre jihva jaya,
sva-prasāda-anna dila bhāi
sei annāmṛta khāo, rādhā-kṛṣṇa-guṇa gāo,
preme dāka caitanya-nitāi

„Óh, Uram! Ez az anyagi test a tudatlanság tanyája, az érzékek úthálózata pedig csak a halál felé vezet. Valahogyan beleestünk az anyagi érzékkielégítés óceánjába, s az érzékek közül a nyelv a legtelhetetlenebb és a legkevésbé kontrollálható. Ebben a világban nagyon nehéz féken tartani a nyelvet, de Te, drága Kṛṣṇa, nagyon kegyes vagy hozzánk. E csodálatos *prasādāt* adod nekünk, hogy felülkerekedhessünk a nyelv hatalmán. Fogyasszuk hát ezt a *prasādāt* teljes megelégedettségre, dicsőítsük Śrī Śrī Rādhā és Kṛṣṇa Óméltóságukat, és hívjuk szeretettel az Úr Caitanya és az Úr Nityānanda segítségét.”

Hatféle *rasa* — íz — van, s akit ezek közül akár egy is megzavar, az a nyelv vágyainak hatalma alá kerül. Van olyan ember, aki vonzódik a hús, hal, rák, tojás és egyéb, vérből és ondóból álló dolgok fogyasztásához, s ezeket elhalt testek formájában fogyasztja. Másokat a zöldségfélék, a babfélék, a spenót és a tejkészítmények vonzanak, de pusztán nyelvük vágyainak kielégítése céljából. Az érzékek kielégítését szolgáló evést — beleértve az olyan fűszerek túlzott használatát, mint a chili és a tamarind — a Kṛṣṇa-tudatos embereknek fel kell adniuk. A bétel, a *haritakī*, a bételdió, a bétel-lé készítésében használt különféle fűszerek, a dohány, az LSD, a marihuána, az ópium, a szeszesitalok, a kávé, a tea — mind a tiltott vágyak kielégítését szolgálják. Ha csak a Kṛṣṇának felajánlott étel maradékát fogadjuk el, akkor megmenekülhetünk *māyā* zsarnokságától. A zöldségfélék, a gabona, a gyümölcsök, a tejtermékek és a víz a megfelelő ételek, amelyeket fel lehet ajánlani az Úrnak, amint azt Maga az Úr Kṛṣṇa elrendelte. Azonban ha valaki csak jó íze miatt fogadja el a *prasādāt*, s így túl sokat eszik, akkor ő is a nyelv követelődzésének kielégítése áldozatává válik. Śrī Caitanya Mahāprabhu azt tanította nekünk, hogy még *prasāda* evésekor is kerüljük a nagyon ízletes ételeket. Ha olyan szándékkal ajánlunk fel ízletes ételt a *mūrtīnak*, hogy finom ételt ehessünk, akkor szintén a nyelv követeléseit próbáljuk kielégíteni. Ha elfogadjuk egy gazdag ember meghívását arra gondolva, hogy finom ételt kaphatunk, azzal szintén csak a nyelv követeléseinek teszünk eleget. A *Caitanya-caritāmṛtában* (*Antya* 6.227) ez áll:

jihvāra lālase yei iti-uti dhāya
śīśnodara-parāyaṇa kṛṣṇa nāhi pāya

„Aki ide-oda szaladgál, hogy kielégítse a nyelvét, s aki mindig ragaszkodik gyomrának és nemi szerveinek vágyaihoz, az képtelen elérni Kṛṣṇát.”

Mint ahogy azt korábban említettük, a nyelv, a has és a nemi szervek egy egyenes vonalban helyezkednek el, és egy kategóriába tartoznak. Az Úr Caitanya azt mondta: *bhāla nā khāibe āra bhāla nā paribe*. „Ne öltözz fényűzően, és ne egyél pompás ételeket!” (*Cc. Antya* 6.236)

Azok, akik gyomorbajtól szenvednek, valószínűleg képtelenek kontrollálni a has követelődését, legalábbis a mi analízisünk szerint. Amikor a szükségesnél többet vágyunk enni, akkor automatikusan sok kellemetlenséget okozunk az életben. Azonban ha követjük a koplalási napokat, például az Ekādaśit és a Janmāṣṭamit, akkor féken tudjuk tartani a has követeléseit.

Ami a nemi szervek követeléseit illeti, kétféle szexuális élet van: helyénvaló és helytelen, vagyis törvényes és tiltott szexuális élet. Ha egy férfi eléggé érett, megházasodhat a *śāstrák* szabályozó elvei alapján, és nemzőszerveit szép gyermekek nemzésére használhatja. Ez törvényes és vallásos út. Másképpen talán sok mesterséges módot alkalmazhat a nemi szervek követeléseinek kielégítésére, minden önuralom nélkül. Ha valaki megengedi magának a tiltott szexuális életet, akár ha gondol rá, tervezi vagy beszél róla, akár valóban szexuális kapcsolatba kerül valakivel, vagy ha mesterséges módon elégti ki a nemi szerveit, akkor a *śāstra* szerint *māyā* karmai közé került. Ezek az instrukciók nem csak a házásokra, hanem a *tyāgīkra* is vonatkoznak, vagyis azokra, akik a lemondott életrendben vannak. Śrī Jagadānanda Paṇḍita *Prema-vivarta* című könyvének hetedik fejezetében így szól:

*vairāgī bhāi grāmya-kathā nā śunibe kāne
grāmya-vārtā nā kahibe yabe milibe āne
svapane o nā kara bhāi strī-sambhāṣaṇa
grhe strī chāḍiyā bhāi āsiyācha vana
yadi cāha praṇaya rākhite gaurāṅgera sane
choṭa haridāsera kathā thāke yena mane
bhāla nā khāibe āra bhāla nā paribe
hṛdayete rādhā-kṛṣṇa sarvadā sevibe*

„Kedves testvérem, te a lemondott életrendhez tartozol, s nem szabad közönséges világi témákról szóló beszédet hallanod, s nem szabad beszélned sem világi témákról, ha másokkal találkozol. Nőkre ne gondold még álmodban sem! Elfogadtad a lemondott rendet azzal a fogadalommal, amely megtiltja a nőkkel való társulást. Ha Caitanya Mahāprabhuval akarsz társulni, mindig emlékezned kell Choṭa Haridāsa esetére, és arra, hogyan utasította el őt az Úr. Ne egyél pompás ételeket, s ne öltözz finom ruhákba, de mindig maradj alázatos, és szolgálj Ő Isteni Kegyelmeiket Śrī Śrī Rādhāt és Kṛṣṇát, teljes szívedből.”

Végezetül tehát azt a személyt, aki kontrollálni tudja ezt a hat dolgot — beszéd, elme, düh, nyelv, has és nemi szervek —, *svāmīnak* vagy *gosvāmīnak* kell neveznünk. *Svāmī* azt jelenti, hogy mester, a *gosvāmī* pedig a *go*, vagyis az érzékek mestere. Amikor valaki elfogadja a lemondott életrendet, akkor automatikusan megkapja a *svāmī* címet. Ez nem azt jelenti, hogy a családja, egy közösség vagy a társadalom mestere lesz; az érzékei mesterének kell lennie. Anélkül, hogy valaki az érzékei ura lenne, nem szabad *gosvāmīnak* hívni, csupán *go-dāsának*, az érzékek szolgájának. Vṛṇḍāvana hat Gosvāmījának nyomdokait követve minden *svāmīnak* és *gosvāmīnak* teljesen az Úrnak végzett transzcendentális szerető szolgálatban kell elmerülnie. Ezzel ellentétben a *go-dāsák* az érzékeiket vagy az anyagi világot szolgálják. Nincsen más elfoglaltságuk. Prahlāda Mahārāja bővebben *adānta-goként* írta le a *go-dāsát*, ami arra utal, akinek az érzékei nincsenek kontrollálva. Egy *adānta-go* nem tud Kṛṣṇa szolgájává válni. A *Śrīmad-Bhāgavatamban* (7.5.30) Prahlāda Mahārāja azt mondja:

*matir na kṛṣṇe parataḥ svato vā
mitho 'bhipadyeta gṛhavratānām
adānta-gobhir viśatām tamisraṁ
punaḥ punaś carvita-carvaṇānām*

„Azoknak, akik úgy döntöttek, hogy az érzékeik kielégítése végett továbbra is az anyagi világban maradnak, nincs esélyük arra, hogy Kṛṣṇa-tudatossá váljanak, sem egyéni igyekezetük, sem mások útmutatása, sem tanácskozásokon való részvétel által. Zabolátlan érzékeik az ilyen embereket a tudatlanság legsötétebb régióiba húzzák, s így örülten rágják a megrágottat.”

MÁSODIK VERS

atyāhāraḥ prayāsaś ca

prajalpo niyamāgrahaḥ

jana-saṅgaś ca laulyaṁ ca

śadbhir bhaktir vinaśyati

ati-āhāraḥ — túl sok evés, vagy túl sok dolog felhalmozása; *prayāsaḥ* — túlzott erőfeszítés; *ca* — és; *prajalpaḥ* — haszontalan beszéd; *niyama* — szabályozó elvek; *āgrahaḥ* — túlzott ragaszkodás (vagy *agrahaḥ* — túlzott elhanyagolás); *jana-saṅgaḥ* — társulás világi gondolkodású emberekkel; *ca* — és; *laulyaṁ* — heves vágyódás vagy mohóság; *ca* — és; *śadbhiḥ* — ezzel a hattal; *bhaktiḥ* — odaadó szolgálat; *vinaśyati* — elpusztul.

FORDÍTÁS

Az ember odaadó szolgálata megsemmisül, ha túlságosan belebonyolódik a következő hat cselekedetbe: (1) a szükségesnél több evés vagy a szükségesnél több anyagi dolog felhalmozása; (2) túlzott igyekezet nehezen megszerezhető anyagi dolgok eléréséért; (3) szükségtelen beszéd világi témákról; (4) az írások szabályozó elveinek gyakorlása pusztán követésük, nem pedig a lelki fejlődés kedvéért; vagy az írások szabályozó elveinek elvetése és a tőlük független, szeszélyes cselekvés; (5) társulás olyan világi gondolkodású emberekkel, akiket nem érdekel a Kṛṣṇa tudat; (6) mohó vágy anyagi eredményekre.

MAGYARÁZAT

Az emberi élet arra való, hogy egyszerű életmódot éljünk magas szintű gondolkodás mellett. Mivel minden feltételekhez kötött élőlény az Úr harmadik energiájának irányítása alatt áll, ezért az anyagi világot úgy tervezték, hogy az ember köteles benne dolgozni. Az Istenség Legfelsőbb Személyiségének három elsődleges energiája, potenciája van. Az elsőt *antaraṅga-śaktinak*, belső energiának nevezik. A másodikat *taṭastha-śaktinak* vagy határenergiának hívják, a harmadikat pedig *bahiraṅga-śaktinak*, külső energiának. Az élőlények alkotják a határenergiát, a belső és a külső energia között elhelyezkedve. Mivel a *jīvātmāk*, vagyis az atomnyi élőlények az Istenség Legfelsőbb Személyiségének örök szolgálóiként alárendelt helyzetben vannak, ezért vagy a külső, vagy a belső energia irányítása alatt kell maradniuk. Ha a belső energia irányítása alatt állnak, akkor természetes, eredeti tevékenységüket végzik — amely nem más, mint állandó elfoglaltság az Úr odaadó szolgálatában. Ezt leírja a *Bhagavad-gītā* (9.13):

mahātmānas tu mām pārtha

daivīm prakṛtim āśritāḥ

bhajanty ananya-manaso

jñātvā bhūtādim avyayam

„Óh, Pṛthā fia, a nagy lelkek, akik nincsenek illúzióban, az isteni természet védelme alatt állnak. Teljesen lefoglalják magukat az odaadó szolgálatban, mert az Istenség Legfelsőbb Személyiségének, eredetinek és kimeríthetetlennek ismernek engem.”

A *mahātmā* szó azokra utal, akiknek elméje nyitott, nem pedig korlátolt. A korlátolt elméjű emberek, akik örökké érzékeik kielégítésén fáradoznak, néha ténykedésüket arra is kiterjesztik, hogy valamilyen „izmuson” keresztül — nacionalizmus, humanitarizmus vagy altruizmus — jót tegyenek másokkal. Talán a személyes érzékkielégítést is elutasítják mások, például a családtagok, egy közösség, a társadalom — akár nemzeti, akár nemzetközi társadalom — érzékkielégítéséért. Valójában mindez csak személyestől közösségivé, majd társadalmivá kiterjesztett érzékkielégítés. Ez anyagi szemszögből nagyon jónak tűnhet, ám az ilyen cselekedeteknek nincs lelki értékük. Az ilyen cselekedetek alapja az érzékkielégítés, akár személyes, akár kiterjesztett. Csak akkor nevezhetünk valakit *mahātmānak*, vagyis nyitott elméjűnek, ha a Legfelsőbb Úr érzékeit elégíti ki.

A *Bhagavad-gītā* előbb idézett versében a *daivīm prakṛtim* szavak az Istenség Legfelsőbb Személyisége belső energiájának, a gyönyörenergiának az irányítására utalnak. Ez a gyönyörenergia Śrīmatī Rādhārāṇīként vagy kiterjedéseként, Lakṣmīként, a szerencse istennőjeként nyilvánul meg. Amikor az egyéni *jīva* lelkek a belső energia irányítása alatt állnak, akkor egyetlen elfoglaltságuk, hogy Kṛṣṇát — Viṣṇut — elégedetté tegyék. Ez a

mahātmā helyzete. Aki nem *mahātmā*, az *durātmā*, azaz korlátolt elméjű. Az ilyen mentálisan nyomorék *durātmāk* az Úr külső energiája, *mahāmāyā* irányítása alá kerülnek.

Mégis, ebben az anyagi világban minden élőlény *mahāmāyā* irányítása alatt áll, akinek az a feladata, hogy a háromféle szenvedés hatásának tegye ki őket. E háromféle szenvedés az *adhidaivika-kleśa* (a félistenek által okozott szenvedések, pl. szárazság, földrengés, viharok), *adhibhautika-kleśa* (más élőlények által okozott szenvedések, pl. rovarok vagy ellenségek), *adhyātmika-kleśa* (a saját test vagy elme okozta szenvedések, pl. elmebeli vagy fizikai fogyatékoság). *Daiva-bhūtātma-hetavaḥ*: a feltételekhez kötött lelkek, akik a külső energia uralkodása miatt ki vannak téve a háromféle szenvedésnek, különféle problémáktól szenvednek.

A legfőbb probléma, amellyel a feltételekhez kötött lelkek szembekerülnek, az ismétlődő születés, öregkor, betegség és halál. Az anyagi világban az embernek dolgoznia kell a test és a lélek fenntartásáért, de hogyan lehet úgy ilyen munkát végezni, hogy az kedvezzen a Kṛṣṇa-tudat végzésének? A test fenntartásához mindenkinek szüksége van gabonára, ruhára, pénzre és egyéb dolgokra, de nem szabad többet felhalmozni, mint amennyire alapvetően szükség van. Ha ezt a természetes elvet követjük, nem lesznek problémáink a test fenntartásával.

A természet elrendezése alapján az evolúciós skálán alacsonyabb szinten elhelyezkedő élőlények nem esznek és nem halmoznak fel többet, mint amennyire szükségük van. Ennélfogva az állatok társadalmában általában nincsen gazdasági probléma vagy hiány a szükségletekben. Ha kiteszünk egy zsák rizst egy nyilvános helyen, a madarak csak néhány szemet esznek, majd elmennek. Egy ember azonban elviszi az egész zsákot. Annyit eszik, amennyit elbír a gyomra, a többit pedig megpróbálja eltenni a kamrájában. Az írások szerint tilos a szükségesnél többet gyűjteni (*atyāhāra*). Az egész világ emiatt szenved most.

A szükségesnél több dolog felhalmozása és a szükségesnél több evés *prayāsāt* is okoz, vagyis szükségtelen törekvést. Isten elrendezéséből bárki, a világ bármely részén nagyon békésen élhet, ha van egy kis földje és egy tejelő tehene. Nincs szükség rá, hogy az ember az egyik helyről a másikra költözzön a megélhetése érdekében, mert helyben is tud gabonát termesztetni, a tehen pedig ellátja tejjel. Ez megoldhat minden gazdasági problémát. Az ember olyan szerencsés, hogy magasabb rendű intelligenciát kapott, hogy gyakorolhassa a Kṛṣṇa-tudatot, azaz Istennek, Vele való kapcsolatának és az élet végső céljának, az Isten iránti szeretetnek a megértését. Sajnos az úgynevezett civilizált ember, akit nem érdekel Isten megértése, arra használja az intelligenciáját, hogy többet szerezzen, mint szükséges, és egyszerűen csak azért eszik, hogy kielégítse a nyelvét. Isten elrendezése folytán az egész világon megfelelő lehetőség van az ember számára a tej és a gabona előállítására, ám ahelyett, hogy magasabb rendű intelligenciáját arra használná, hogy az Isten-tudatot gyakorolja, az úgynevezett intelligens ember tévesen arra használja intelligenciáját, hogy sok szükségtelen és felesleges dolgot állítson elő. Gyárakat, vágóhidakat, bordélyházakat és italboltokat nyit. Ha az emberek azt a tanácsot kapják, hogy ne halmozzanak fel túl sok dolgot, ne egyenek túl sokat, és ne dolgozzanak feleslegesen mesterséges, az életet kellemessé tevő dolgokért, akkor azt hiszik, hogy azt tanácsolják nekik, térjenek vissza egy primitív életformához. Általában az emberek nem szívesen fogadják el az egyszerű életet és az emelkedett gondolkodást. Ilyen szerencsétlen helyzetben vannak.

Az emberi élet Isten megvalósítását szolgálja, s ennek érdekében az emberi lény magasabb rendű intelligenciát kapott. Azoknak, akik hisznek abban, hogy a magasabb rendű intelligenciát egy magasabb szint elérésére kell használni, követniük kell a Védikus Irodalom utasításait. Ha ilyen utasításokat fogadnak el felsőbb, hiteles forrásokból, akkor a tökéletes tudás szintjére kerülhetnek, s életük igazi értelmet nyerhet.

A *Śrīmad-Bhāgavatamban* (1.2.9) Śrī Sūta Gosvāmī így írja le a helyes emberi *dharmát*:
dharmasya hy āpavargyasya
nārtho 'rthāyopakalpate
nārthasya dharmaikāntasya
kāmo lābhāya hi smṛtaḥ

„Minden kötelességszerűen végzett elfoglaltság [*dharma*] minden bizonnyal a végső felszabadulást szolgálja. Sohasem szabad anyagi nyereségért végeznünk. Továbbá aki a végső kötelességszerű szolgálatban [*dharma*] foglalja le magát, annak nem szabad az anyagi nyereséget érzékielégítésre használnia.”

Az Írások parancsai szerint végzett kötelesség az első lépés az emberi civilizációban. Az emberi lénynek magasabb rendű intelligenciáját az alapvető *dharma* megértésére kell képeznie. Az emberi társadalomban különféle vallásos felfogások léteznek, pl. a hindu, keresztény, mohamedán, buddhista stb. felfogások, mert vallás nélkül az emberi társadalom semmivel sem különb az állati társadalomnál.

Amint azt fentebb említettük (*dharmasya hy āpavargyasya nārtho 'rthāyopakalpate*), a vallásnak a felszabadulás elérését kell szolgálnia, nem pedig a kenyerünk megszerzését. Néha az emberi társadalom olyan úgynevezett vallási rendszert hoz létre, amelynek anyagi fejlődés a célja, de ez távol áll az igazi *dharma* céljától. A vallás Isten törvényeinek megértésével jár együtt, mert ezeknek a törvényeknek a helyes követése végül kivezeti az embert az anyagi világ szövevényéből. Ez a vallás igazi célja. Sajnos az emberek anyagi jólétért fogadják el a vallást, az *atyāhāra* miatt, vagyis az ilyen jólét utáni túlzott vágyakozás miatt. Az igazi vallás azonban arra tanítja az embereket, hogy elégedjenek meg az élet puszta szükségleteivel, a Kṛṣṇa-tudat gyakorlása mellett. Még akkor is, ha szükségünk van gazdasági fejlődésre, az igazi vallás ezt csak azért engedélyezi, hogy az az anyagi lét puszta szükségleteivel ellásson bennünket. *Jīvasya tattva-jijñāsā*: az élet igazi célja tudakozódás az Abszolút Igazságról. Ha törekvésünk (*prayāsa*) nem az Abszolút Igazságról való tudakozódás, akkor egyszerűen csak növeljük mesterséges szükségleteink kielégítésére irányuló törekvésünket. A lelki életet tanulónak el kell kerülnie a világi törekvéseket.

Egy másik akadály a *prajalpa*, a felesleges beszéd. Amint néhány barát közé kerülünk, azonnal felesleges fecsegésbe kezdünk, ami úgy hangzik, mint a békák brekegése. Ha beszélünk kell, beszéljünk a Kṛṣṇa-tudatú mozgalomról. Akik nincsenek a Kṛṣṇa-tudatú mozgalomban, azokat az újság-, magazin- és novellahegyek olvasása érdekli, keresztretjvényeket oldanak meg, és még sok más értelmetlen dolgot csinálnak. E divatot követve az emberek egyszerűen csak pazarolják értékes idejüket és energiájukat. A nyugati országokban az idős emberek, akik visszavonultak az aktív élettől, kártyáznak, horgásznak, tévét néznek, haszontalan szocio-politikai témákon vitatkoznak. Ezek és az ehhez hasonló komolytalan cselekedetek mind a *prajalpa* kategóriájába tartoznak. A Kṛṣṇa-tudat iránt érdeklődő intelligens embereknek sosem szabad részt venniük ilyen tevékenységekben.

Jana-saṅga az olyan emberekkel való társulásra vonatkozik, akiket nem érdekel a Kṛṣṇa-tudat. Az embernek szigorúan kerülnie kell az effajta társulást. Śrīla Narottama dāsa Thākura ezért azt tanácsolta nekünk, hogy csakis Kṛṣṇa-tudatú *bhakták* társaságában éljünk (*bhaktasane vāsa*). Az embernek állandóan az Úr szolgálatában kell elmerülnie, az Úr *bhaktáinak* társaságában. Ha olyan emberekkel társulunk, akik hasonló munkával foglalkoznak, mint mi, az fejlődéshez vezet a munka végzésében. Következésképpen a materialisták különféle társaságokat és klubokat hoznak létre, hogy elősegítsék törekvéseiket. Az üzleti világban például olyan intézményeket találunk, mint az értéktőzsde és a kereskedelmi kamara. Ehhez hasonlóan mi létrehoztuk a Kṛṣṇa-tudat Nemzetközi Szervezetét (International Society for Kṛṣṇa Consciousness), hogy lehetőséget adjunk az embereknek azokkal társulni, akik nem felejtették el Kṛṣṇát. Ez a lelki társulás, melyet az ISKCON kínál, napról napra nő. Sokan csatlakoznak a Szervezethez a világ különböző részeiről, hogy felébbresszék szunnyadó Kṛṣṇa tudatukat.

Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī Thākura *Anuvṛtti* című magyarázatában azt írja, hogy az elméjünkben spekulálóknak vagy a száraz filozófusoknak a tudás megszerzésére irányuló túlzott törekvései az *atyāhāra* (a szükségesnél több dolog felhalmozása) kategóriájába tartoznak. A *Śrīmad-Bhāgavatam* szerint a filozófián spekulálóknak teljesen hiábavaló az a törekvésük, hogy köteteket írjanak a száraz filozófiáról, amely nem tartalmazza a Kṛṣṇa-tudatot. Azoknak a *karmīknak* a munkái, akik könyvek kötetét írnak a gazdasági fejlődésről,

szintén az *atyāhāra* kategóriába tartoznak. Hasonlóan azok, akik nem vágnak a Kṛṣṇa-tudatra, és akiket csak az érdekel, hogy minél több anyagi tulajdonnal rendelkezzenek — akár tudományos ismeretek, akár anyagi nyereség formájában —, mind az *atyāhāra* irányítása alatt állnak.

A *karmīk* azért dolgoznak, hogy minél több pénzt gyűjtsenek össze az elkövetkező generációknak, csak mert nem tudják, hogy mi lesz a helyzetük a jövőben. Az ilyen ostoba emberek, akiket csak az érdekel, hogy minél több pénzt szerezzenek fiaiknak és unokáiknak, még azt sem tudják, milyen helyzetbe kerülnek majd következő életükben. Sok eset van, amely ezt szemlélteti. Egyszer egy hatalmas *karmī* nagy mennyiségű vagyont gyűjtött össze fiainak és unokáinak, de később *karmája* miatt egy varga házában született meg. Ez a ház közel állt ahhoz a házhoz, amit előző életében a gyermekeinek épített. Az történt, hogy ez a bizonyos varga elment régi házába, volt fiai és unokái pedig cipőkkel verték meg őt. Hacsak nem kezdenek érdeklődni a *karmīk* és a *jñānīk* a Kṛṣṇa-tudat iránt, akkor egyszerűen csak tovább pazarolják életüket a gyümölcsöző cselekedetek végzésével.

Az írárok néhány szabályozó elvének az azonnali haszonért való elfogadását — amint azt a haszonelvűek javasolják — *niyama-āgrahānak* nevezik, a *sāstrák* szabályozó elveinek — melyek a lelki fejlődést szolgálják — elhanyagolását pedig *niyama-agrahanak* hívják. Az *āgraha* szó azt jelenti, hogy „vágy az elfogadásra”, *agraha* pedig azt jelenti, hogy „el nem fogadás”. Ha e két szó közül bármelyiket is hozzátesszük a *niyama* (szabályozó elvek) szóhoz, akkor a *niyamāgraha* szó keletkezik. Így a *niyamāgraha* szónak két jelentése van, amit a szavak adott kombinációja szerint kell értelmezni. Akiket érdekel a Kṛṣṇa-tudat, azoknak nem szabad gazdasági fejlődésért elfogadni a szabályozó elveket, azonban hittel el kell fogadniuk az írárok szabályozó elveit a Kṛṣṇa-tudatbeli fejlődés érdekében. Szigorúan kövessék a szabályozó elveket azáltal, hogy nem élnek tiltott szexuális életet, nem esznek húst, nem játszanak szerencsejátékokat, és nem fogyasztanak kábító-, mámorító-, élnéltető szereket.

Kerüljük a Māyāvādikkal való társulást is, akik csak sértegetik a Vaiṣṇavákat (*bhaktákat*). A *bhukti-kāmīk*, akiket az anyagi boldogság érdekel, a *mukti-kāmīk*, akik a felszabadulásra vágnak azáltal, hogy beleolvadnak a formátlan Abszolútba (Brahman), és a *siddhi-kāmīk*, akik a misztikus *yoga* gyakorlásának tökéletességére vágnak, mind *atyahāriknak* nevezhetők. Az ilyen személyekkel való társulás egyáltalán nem kívánatos.

Az a vágy, hogy az elmét a misztikus *yoga* gyakorlásával kitágítsuk, hogy beleolvadjunk Brahman létébe, vagy hogy szeszélyes anyagi jólétet érjünk el, mind a mohóság (*laulya*) kategóriájába tartozik. Minden ilyen anyagi haszonra vagy az úgynevezett lelki fejlődés elérésére való törekvés csupán akadály a Kṛṣṇa-tudat útján.

A kapitalisták és a kommunisták között fennálló modern hadviselés annak köszönhető, hogy az emberek nem fogadják meg Śrīla Rūpa Gosvāmī tanácsát az *atyāhāra* vonatkozóan. A modern kapitalisták a szükségesnél több vagyont halmoznak fel, a kommunisták pedig, mivel irigyek a kapitalisták javaira, nemzetivé akarnak tenni minden vagyont és tulajdont. Sajnos a kommunisták nem tudják, hogyan kell megoldani a vagyonnak és elosztásának problémáját. Következésképpen nem eredményez megoldást, ha a kapitalisták tulajdona a kommunisták kezébe kerül. Ezzel a két filozófiával ellentétben a Kṛṣṇa-tudatú ideológia azt állítja, hogy minden Kṛṣṇa tulajdona. Így mindaddig nem lesz megoldás az emberiség gazdasági problémáira, ameddig a vagyon nem kerül Kṛṣṇa irányítása alá. Semmit sem lehet megoldani azzal, hogy a tulajdont a kommunisták vagy a kapitalisták kezébe helyezzük. Ha egy százdolláros hever a földön, van olyan, aki felveszi és zsebre teszi. Az ilyen ember nem tisztességes. Egy másik ember, bár látja a pénzt, mégis otthagyja, azt gondolva, hogy jobb, ha nem nyúl más tulajdonához. Ez a második ember nem lopja el a pénzt saját céljaira, még sincs tudatában a helyes használatnak. A harmadik ember, amikor meglátja a pénzt, felveszi és megtudakolja, kié, majd visszajuttatja a tulajdonosnak. Ez az ember nem lopja el a pénzt, hogy magára költse, nem veszi semmibe, és nem hagyja az utcán. Azáltal, hogy felveszi és odaadja a tulajdonosnak, ez az ember egyaránt bölcs és becsületes.

Azzal, hogy egyszerűen csak a kapitalistáktól a kommunistákhoz juttatjuk a vagyont, nem oldjuk meg a modern politika problémáját, mert bebizonyosodott, hogy ha egy kommunista pénzt kap, akkor azt a saját érzékielégítésére használja. A világ vagyona valójában Kṛṣṇaé, és minden élőlénynek, embernek és állatnak születésénél fogva joga van használni Isten tulajdonát, hogy fenntartsa magát. Ha valaki többet vesz el, mint amennyi a létfenntartásához szükséges — akár kapitalista, akár kommunista —, az tolvaj, s így ki van téve annak, hogy a természet törvényei megbüntessék.

A világ vagyonát az összes élőlény jólétére kell használni, mert ez az Anyatermészet terve. Mindenkinek joga van az Úr vagyonát használva élni. Amikor az emberek megtanulják annak a művészetét, hogy tudományosan használják az Úr tulajdonát, akkor nem fognak majd tovább beavatkozni egymás jogaiba. Így lehet kialakítani egy ideális társadalmat. Az ilyen ideális társadalom alpevéte a *Śrī Īśopaniṣad* első *mantrája* írja le:

īśāvāsyam idam sarvaṁ

yat kiñca jagatyāṁ jagat

tena tyaktena bhujñīthā

mā grdhaḥ kasya svid dhanam

„A világegyetemen belül az Úr irányítja és birtokolja az összes élet és léttelent. Ezért az embernek csak azon szükség szerű dolgokat szabad elfogadnia, melyek az ő számára vannak félretéve, és minden mást kerülnie kell, jól tudván, hogy azok kihez tartoznak.”

A Kṛṣṇa-tudatos *bhakták* tökéletesen tudják, hogy ez az anyagi világ az Úr tökéletes elrendezése szerint készült, azért, hogy az összes élőlény létszükségleteit fedezze, anélkül hogy azoknak egymás életébe vagy jogaiba kellene avatkozniuk. Ez a teljes elrendezés biztosítja mindenkinek a megfelelő mennyiségű tulajdont, valódi igényei szerint, s így mindenki békésen élhet az egyszerű életmód és magas szintű gondolkodás szellemében. Sajnos a materialisták, akik sem Isten tervezésében nem hisznek, sem egy magasabb rendű lelki fejlődésre nem vágyakoznak, rosszul használják Istentől kapott intelligenciájukat, mert arra használják, hogy anyagi gazdagságukat növeljék vele. Sokféle rendszert kitalálnak — pl. a kapitalizmust és a materialista kommunizmust —, hogy jobb anyagi helyzetbe kerüljenek. Nem érdeklik őket Isten törvényei és más magasabb rendű célok. Örökké csak az érzékielégítés utáni határtalan vágyukat akarják kielégíteni, s így csupán élőlénytársaikat kihasználó képességükkel tűnnek ki.

Amint az emberi társadalom feladja ezeket az alapvető hibákat, amelyeket Śrīla Rūpa Gosvāmī felsorol (*atyāhāra* stb.), az emberek és állatok, kapitalisták és kommunisták stb. közötti ellenségeskedés azonnal meg fog szűnni, valamint a gazdasági, politikai zűrzavar és bizonytalanság problémái is megoldódnak. Ezt a tiszta tudatot az olyan helyes neveltetés és gyakorlás ébreszti fel, amelyet a Kṛṣṇa-tudatú mozgalom tudományosan ajánl.

Ez a Kṛṣṇa-tudatú mozgalom olyan lelki közösséget kínál, amely békét teremthet az egész világon. Minden intelligens embernek meg kell tisztítania a tudatát, és meg kell szabadulnia az odaadó szolgálat fent említett hat akadályától azáltal, hogy teljes szívéből menedéket keres ennél a Kṛṣṇa-tudatú mozgalomnál.

HARMADIK VERS

utsāhān niścayād dhairyāt

tat-tat-karma-pravartanāt

saṅga-tyāgāt sato vṛtteh

ṣaḍbhir bhaktiḥ prasidhyati

utsāhāt — lelkesedéssel; *niścayāt* — bizalommal; *dhairyāt* — türelemmel; *tat-tat-karma* — különféle tettek, amelyek kedveznek az odaadó szolgálatnak; *pravartanāt* — végzése által; *saṅga-tyāgāt* — az *abhakták* társaságának feladásával; *sataḥ* — a volt nagy *ācāryáké*; *vṛtteh* — a lányomaim követésével; *ṣaḍbhiḥ* — ezzel a hattal; *bhaktiḥ* — odaadó szolgálat; *prasidhyati* — fejlődik vagy sikeressé válik.

FORDÍTÁS

A tiszta odaadó szolgálat végzését hat dolog segíti kedvezően: (1) lelkesedés, (2) bizalommal teli törekvés, (3) türelem, (4) a szabályozó elvek szerinti cselekvés [mint śravaṇam kīrtanam viṣṇoḥ smaraṇam — hallás és éneklés Kṛṣṇáról, emlékezés Kṛṣṇára], (5) az abhaktákkal való társulás kerülése, (6) az előző ācāryák lábnyomainak követése. Ez a hat dolog minden kétséget kizárva biztosítja a tiszta odaadó szolgálat teljes sikerét.

MAGYARÁZAT

Az odaadó szolgálat nem szentimentális spekuláció vagy képzeletbeli eksztázis. Lényege a gyakorlati cselekvés. A *Bhakti-rasāmṛta-sinḍhuban* (1.1.11) Śrīla Rūpa Gosvāmī a következőképpen határozza meg a odaadó szolgálatot:

*anyābhilāṣitā-sūnyam
jñāna-karmādy-anāvṛtam
ānukūlyena kṛṣṇānu-
śīlanam bhaktir uttamā*

„Az *uttamā bhakti*, vagyis az Istenség Legfelsőbb Személyiségének, Śrī Kṛṣṇának szóló tiszta odaadás az Úrnak kedvező módon végzett odaadó szolgálatot foglalja magában. Ennek az odaadó szolgálatnak mentesnek kell lennie minden külső indítéktól, a gyümölcsöző *karmától*, az imperszonalista *jñānától* és minden más önző vágytól.”

A *bhakti* egyfajta gyakorlás. Amint azt mondjuk, hogy „gyakorlás”, a cselekedetre is utalunk. A lelkeség gyakorlása nem azt jelenti, hogy tétlenül leülünk meditálni, amint azt néhány ál-*yogī* tanítja. Az ilyen tétlen meditáció jó lehet azok számára, akik nem ismerik az odaadó szolgálatot, ezért néha ajánlott mint az a folyamat, mellyel féken lehet tartani a nyughatatlan materialista cselekedeteket. Meditáció azt jelenti, hogy nem végzünk semmilyen értelmetlen cselekedetet, legalább az alatt az idő alatt, amíg meditálunk. Az odaadó szolgálat azonban nemcsak véget vet az értelmetlen világi cselekedeteknek, hanem értelmes odaadó tettekkel is lefoglalja az embert. Śrī Prahlāda Mahārāja azt javasolja:

*śravaṇam kīrtanam viṣṇoḥ
smaraṇam pāda-sevanam
arcanam vandanam dāsyam
sakhyam ātma-nivedanam*

Az odaadó szolgálat kilenc folyamata a következő:

(1) Az Istenség Legfelsőbb Személyisége dicsőségéről és nevéről hallani; (2) az Ő dicsőségét zengeni; (3) emlékezni az Úrra; (4) szolgálni az Úr lábait; (5) a *mūrti*t imádni; (6) felajánlani hódolatunkat az Úrnak; (7) az Úr szolgájaként cselekedni; (8) barátkozni az Úrral; (9) teljesen meghódolni az Úr előtt.

A *śravaṇam*, azaz a hallás az első lépés a transzcendentális tudás megszerzésében. Az ember ne olyan személyekre hallgasson, akik nem hiteles források, hanem a megfelelő személyt közelítse meg, amint azt a *Bhagavad-gītā* (4.34) ajánlja:

*tad viddhi pranipātena
paripraśnena sevayā
upadekṣyanti te jñānam
jñāninas tattva-darśinaḥ*

„Fordulj egy lelki tanítómesterhez, úgy próbáld megérteni az igazságot! Tudakozódj alázatosan, és szolgálj őt! Az önmegvalósult lélek képes tudásban részesíteni téged, mert ő már látta az igazságot.”

A *Muṇḍaka Upaniṣad* továbbá azt javasolja, *tad-vijñānārtham sa gurum evābhigacchet*: „A transzcendentális tudomány megértése végett az embernek egy hiteles lelki tanítómesterhez kell fordulnia.” A bizalmas, transzcendentális tudás alázatos elfogadásának menete tehát nem pusztán elméleti spekuláción alapszik. Ezzel kapcsolatban Śrī Caitanya Mahāprabhu azt mondta Rūpa Gosvāmīnak:

*brahmāṇḍa bhramite kona bhāgyavān jīva
guru-kṛṣṇa-prasāde pāya bhakti-latā-bija*

„Brahmā univerzális teremtésében vándorolva néhány szerencsés lélek megkaphatja a *bhakti-latā*, az odaadó szolgálat növényének magját. Ez mind a *guru* és Kṛṣṇa kegyéből történik.”

(*Caitanya-caritāmṛta*, *Madhya* 19.151) Az anyagi világ börtön az élőlényeknek, akik természetüknél fogva *ānandamayák*, öröm-keresők. Valójában meg akarnak szabadulni a világ feltételektől függő boldogságának fogságából, de mivel nem ismerik a felszabadulás folyamatát, ezért egyik fajból a másikba, egyik bolygóról a másikba kerülnek. Így vándorolnak az élőlények az anyagi univerzumban. Amikor valaki szerencsés, és kapcsolatba kerül egy tiszta *bhaktával*, s türelmesen hall tőle, akkor az odaadó szolgálat ösvényére lép. Ilyen alkalom az őszinték számára nyílik. A Kṛṣṇa-tudat Nemzetközi Szervezete ezt a lehetőséget nyújtja az emberiségnek. Aki szerencsés, és kihasználja a lehetőséget, hogy odaadó szolgálatot végezhet, az előtt a felszabadulás útja azonnal megnyílik.

Az embernek nagy lelkesedéssel kell fogadnia azt a lehetőséget, hogy hazatérhet, vissza Istenhez. Lelkesedés nélkül nem lehetünk sikeresek. Még az anyagi világban is lelkesnek kell lennünk a cselekedeteink meghatározott területén ahhoz, hogy sikert érzünk el. Ha egy diák, üzletember, művész vagy bárki más sikert akar elérni saját területén, lelkesnek kell lennie. Hasonló módon az odaadó szolgálatban is nagyon lelkesnek kell lennünk. A lelkesedés cselekvést jelent, de kinek végzett cselekvést? A válasz az, hogy mindig Kṛṣṇáért kell cselekednünk — *kṛṣṇārthākhila-ceṣṭā* (*Bhakti-rasāmṛta-sindhu*).

A lelki tanítómester irányítása alatt az élet minden szakaszában odaadó szolgálatot kell végeznünk ahhoz, hogy tökéletességet érzünk el a *bhakti-yogában*. Nem arról van szó, hogy le kell szűkítenünk vagy korlátoznunk kell cselekedeteinket. Kṛṣṇa mindent átható, ezért semmi sem független Tőle, amint azt Ő Maga is mondja a *Bhagavad-gītāban* (9.4):

mayā tatam idam sarvaṁ

jagad avyakta-mūrtinā

mat-sthāni sarva-bhūtāni

na cāham teṣv avasthitah

„Megnyilvánulatlan formámban ezt az egész univerzumot áthatom. Minden lény Bennem van, de Én nem vagyok Bennük.” A hiteles lelki tanítómester irányítása alatt mindent Kṛṣṇa kedvező szolgálatába kell állítanunk. Most például egy diktafont használunk. A materialista, aki feltalálta ezt az eszközt, üzletembereknek vagy a világi témákról íróknak szánta.

Valószínűleg soha nem gondolt arra, hogy ezt a diktafont Isten szolgálatában fogják majd használni, mi azonban arra használjuk a diktafont, hogy Kṛṣṇa-tudatos irodalmat írjunk.

Persze a diktafon előállítását teljesen Kṛṣṇa energiájával történik. A szerkezet összes alkatrésze, beleértve az elektromos részeket is, mind az anyagi energia öt alapvető típusának — név szerint *bhūmi*, *jala*, *agni*, *vāyu* és *ākāśa* — különféle kombinációival és kölcsönhatásaival készül. A feltaláló az agyát használta, hogy létrehozza ezt a bonyolult műszert, de mind az agyát, mind pedig a hozzávalókat Kṛṣṇa adja. Kṛṣṇa állítása szerint *mat-sthāni sarva bhūtāni*: „Minden az Én energiámtól függ.” Így egy *bhakta* megértheti, hogy mivel semmi sem független Kṛṣṇa energiájától, mindent az Ő szolgálatában kell használni.

A Kṛṣṇa-tudatban intelligensen alkalmazott törekvést *utsāhának*, lelkesedésnek hívjuk. A *bhakták* megtalálják a megfelelő módját, hogyan lehet mindent az Úr szolgálatában használni (*nirbandhaḥ kṛṣṇa-sambandhe yuktam vairāgyam ucyate.*) Az odaadó szolgálat végzése nem tétlen meditáció, hanem a lelki élet előterében végzett gyakorlati tevékenység.

Ezeket a cselekedeteket türelemmel kell végezni. Az ember soha ne legyen türelmetlen a Kṛṣṇa-tudatban. Ezt a Kṛṣṇa-tudatú mozgalmat egyedül kezdtük el, és kezdetben az emberek nem méltatták figyelemre, de mivel türelmesen folytattuk továbbra is az odaadó szolgálat végzését, az emberek fokozatosan kezdték megérteni a mozgalom jelentőségét, és most már szívesen részt vesznek benne. Az ember soha ne legyen türelmetlen az odaadó szolgálat végzésében, hanem fogadjon el utasításokat a lelki tanítómestertől, és hajtsa végre őket türelmesen, a *guru* és Kṛṣṇa kegyére támaszkodva. Hogy a Kṛṣṇa-tudatban végzett cselekedeteink sikeresek legyenek, ahhoz türelemre és bizalomra egyaránt szükség van. A nemrég házasodott leány természetes, hogy utódokat vár a férjétől, de nem várhatja őket rögtön a házasság után. Persze amint megházasodott, megpróbálhat gyermekáldáshoz jutni, de meg kell hódolnia a férje előtt, bízva abban, hogy a gyermeke majd fejlődik, s amikor eljön az

ideje, megszületik. Éppen így az odaadó szolgálatban történő meghódolás azt jelenti, hogy az embernek bizakodónak kell lennie. A *bhakta* azt gondolja, *avaśya rakṣibe kṛṣṇa*: „Kṛṣṇa biztosan védelmezni fog, és segít, hogy sikeresen végezhessem az odaadó szolgálatomat.” Ezt nevezik bizalomnak.

Amint azt már magyaráztuk, az ember sohase legyen tétlen, hanem legyen nagyon lelkes a szabályozó elvek betartásában — *tat-tat-karma-pravartana*. A szabályozó elvek elhanyagolása elpusztítja az odaadó szolgálatot. Ebben a Kṛṣṇa tudatú mozgalomban négy alapszabály van, amely megtiltja a meg nem engedett szexuális életet, a húsevést, a szerencsejátékot, valamint a kábító-, mámorító-, élénkítőszeres fogyasztását. Egy *bhaktának* nagyon lelkesen kell követnie ezeket az elveket. Ha valaki hanyagul kezdi követni őket, az biztosan akadályozni fogja a fejlődését. Śrīla Rūpa Gosvāmī ezért azt ajánlja, *tat-tat-karma-pravartanāt*: „Az ember kövesse szigorúan a *vaidhī bhakti* szabályozó elveit.” E mellett a négy tiltás (*yama*) mellett vannak pozitív szabályok (*niyama*) is, pl. a napi tizenhat kör vibrálása a *japa-mālā* golyókon. Ezeket a szabályozó cselekedeteket állhatatosan és lelkesedéssel kell végezni. Ezt nevezik *tat-tat-karma-pravartanának*, az odaadó szolgálat különféle elfoglaltságainak.

Ahhoz, hogy sikeresek legyünk az odaadó szolgálatban, fel kell adnunk a nemkívánatos személyek társaságát. Ide tartoznak a *karmik*, a *jñānik*, a *yogik* és más *abhakták*. Egyszer Śrī Caitanya Mahāprabhu egy családos *bhaktája* a Vaiṣṇavizmus általános elveiről, valamint egy Vaiṣṇava általános, rutin cselekedeteiről kérdezte, és Śrī Caitanya Mahāprabhu azonnal válaszolt, *asat-saṅga-tyāga*, — *ei vaiṣṇava-ācāra*: „A Vaiṣṇava jellemzője az, hogy feladja a világi gondolkodású emberek, az *abhakták* társaságát.” Ezért Śrīla Narottama dāsa Ṭhākura azt ajánlotta, *tāṅdera caraṇa sevi bhakta-sane vāsa*: az embernek a tiszta *bhakták* társaságában kell élnie, és az előző *ācāryák*, a hat Gosvāmī (név szerint Śrī Rūpa Gosvāmī, Śrī Sanātana Gosvāmī, Śrī Jīva Gosvāmī, Śrī Raghunātha dāsa Gosvāmī, Śrī Gopāla Bhaṭṭa Gosvāmī és Śrī Raghunātha Bhaṭṭa Gosvāmī) által lefektetett szabályozó elveket kell követnie. Ha valaki a *bhakták* társaságában él, kicsi az esélye, hogy *abhakták* társaságába kerüljön. A Kṛṣṇa-tudat Nemzetközi Szervezete számtalan központot nyit, hogy az embereket a *bhakták* társaságába hívja, hogy ők is gyakorolhassák a lelki élet szabályozó elveit.

Az odaadó szolgálat transzcendentális cselekedeteket jelent. A transzcendentális szinten nincs jelen a természet három kötőereje okozta szennyeződés. Ezt *viśuddha-sattvának* hívják, a tiszta jóság szintjének, vagyis olyan jóságnak, amely mentes a szenvedély és a tudatlanság kötőerői okozta szennyeződéstől. Ebben a Kṛṣṇa-tudatú mozgalomban mindenkitől elvárjuk, hogy kora reggel négy óra előtt keljen fel, vegyen részt a *maṅgala-āratin*, a reggeli szertartáson, azután olvassa a *Śrīmad-Bhāgavatamot*, végezzen *kīrtanát* és így tovább. Így napi huszonnégy órában folyamatosan odaadó szolgálatot végzünk. Ezt *sato vṛttinek* nevezik, amely annyit jelent, mint a megelőző korok *ācāryái* lábnyomainak követése, akik minden pillanatukat Kṛṣṇa-tudatos cselekedetek végzésével töltötték.

Ha valaki szigorúan követi a tanácsokat, melyeket Śrīla Rūpa Gosvāmī ad ebben a versben — lelkesedés, bizalom, türelem, a nemkívánatos személyek társaságának feladása, a szabályozó elvek követése és társulás a *bhaktákkal* —, minden bizonnyal fejlődni fog az odaadó szolgálatban. Ezzel kapcsolatban Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī Ṭhākura megjegyzi, hogy a filozófiai spekuláció által művelt tudás, a gyümölcsöző cselekedetekben való fejlődés útján felhalmozott vagyon és a *yoga-siddhik*, az anyagi képességek utáni vágy mind ellentétben állnak az odaadó szolgálattal. Az embernek teljesen érzéketlenné kell válnia az ilyen időleges cselekedetekkel szemben, s helyette az odaadó szolgálat szabályozó elvei felé kell fordítania figyelmét. A *Bhagavad-gītā* szerint (2.69):

yā niśā sarva-bhūtānām
tasyām jāgarti saṁyamī
yasyām jāgrati bhūtāni
sā niśā paśyato muneh

„Miközben mindenki alszik, a fegyelmezett ember ébren van, de az élőlények ébrenléte a lelkét látó bölcsnek éjszaka.”

Az Úr odaadó szolgálatában való elfoglaltság az élőlény szíve és lelke. Ez az emberi élet kívánatos célja és legfelsőbb rendű tökéletessége. Az embernek bíznia kell ebben, s abban is biztosnak kell lennie, hogy az olyan cselekedet, amely nem odaadó szolgálat — például elmebeli spekuláció, gyümölcstöz munká vagy misztikus törekvés —, nem fog tartós hasznot eredményezni. Az odaadó szolgálat útjába vetett teljes hit képessé teszi az embert a vágyott cél elérésére, míg a más utakkal való kísérletezés csak nyugtalanná teszi az embert. A *Śrīmad-Bhāgavatam* hetedik énekében ez áll: „Az embernek csendes meggyőződésének kell lennie arról, hogy akik feladták az odaadó szolgálatot, hogy különféle lemondásokat végezzenek egyéb célokért, azok nincsenek megtisztulva az elméjükben, fejlett lemondásaik ellenére sem, mert nem ismerik az Úr transzcendentális szerető szolgálatát.”

Később ezt írja a hetedik ének: „Az elméjükben spekulálók, a gyümölcstöz cselekedeteket végzők talán nagy lemondásokat és vezekléseket hajtanak végre, mégis visszaesnek, mert nem ismerik az Úr lótuszlábait.” Az Úr *bhaktái* azonban sosem esnek vissza. A *Bhāgavad-gītāban* (9.31) az Istenség Legfelsőbb Személyisége biztosítja Arjunát, *kaunteya pratijānīhi na me bhaktaḥ praṇaśyati*: „Óh, Kuntī fia, hirdesd bátran, az Én hívem nem vész el soha!”

Szintén a *Bhāgavad-gītāban* (2.40) Kṛṣṇa így szól:

nehābhikrama-nāśo 'sti

pratyavāyo na vidyate

svalpam apy asya dharmasya

trāyate mahato bhayāt

„Ebben a törekvésben nincsen csökkenés vagy veszteség. Ezen az úton már egy kis fejlődés is megvéd a félelem legveszélyesebb fajtájától.”

Az odaadó szolgálat annyira tiszta és tökéletes, hogy ha valaki egyszer elkezd, akkor biztos, hogy el fogja érni a végső sikert. Néha az ember feladja közönséges anyagi elfoglaltságát, és szentimentalizmusa miatt a Legfelsőbb Úr lótuszlábainál keres menedéket, s így elkezd az odaadó szolgálat előzetes végzését. Még egy ilyen fejletlen *bhakta* sem veszít semmit, ha esetleg visszaesik. Másrészt mi a haszna a *varṇa* és *āśrama* szerint előírt cselekedetek végzésének, ha nem végez az ember odaadó szolgálatot? Bár lehet, hogy egy leesett *bhakta* következő életében egy alacsony rendű családban születik meg, odaadó szolgálatát mégis onnan folytathatja, ahol abbahagyta. Az odaadó szolgálat *ahaituky apratihātā*; nem anyagi okok eredményezik, nem vethet véget neki semmilyen anyagi ok, és nem is rövidítheti meg semmilyen anyagi megszakítás. Ezért a *bhaktának* biztosnak kell lennie a helyzetében, és nem szabad, hogy a *karmik*, *jñānik* és *yogik* cselekedetei érdekeljék.

A gyümölcstöz munkát végzők, a filozófián spekulálók és a misztikus *yogik* minden biztonnal számos jó tulajdonsággal rendelkeznek, ám egy *bhakta* jellemében minden jó tulajdonság automatikusan kifejlődik, nem szükséges különösebb erőfeszítést tennie érte. Ahogy a *Śrīmad-Bhāgavatam* (5.18.12) megerősíti, a félistenek minden jó tulajdonsága fokozatosan megnyilvánul abban, akiben kifejlődik a tiszta odaadó szolgálat. Mivel egy *bhaktát* nem érdekel semmiféle anyagi cselekedet, nem szennyeződik be anyagilag. Rögton a transzcendentális élet szintjén van. Azonban az, aki anyagi cselekedetekkel foglalja le magát — legyen ő úgynevezet *jñānī*, *yogī*, *karmī*, filantróp, nacionalista vagy bármi más —, nem érheti el a *mahātmā* magasabb helyzetét. *Durātmā* marad, vagyis korlátolt elméjű. A

Bhāgavad-gītā (9.13) szerint:

mahātmānas tu mām pārtha

daivīm prakṛtim āśritāḥ

bhajānty ananya-manaso

jñātvā bhūtādim avyayam

„Óh, Pr̥thā fia, a nagy lelkek, akik nincsenek illúzióban, az isteni természet védelme alatt állnak. Teljesen lefoglalják magukat az odaadó szolgálatban, mert az Istenség Legfelsőbb Személyiségeként, eredetinek és kimeríthetetlennek ismernek Engem.”

Mivel az Úr minden *bhaktája* az Úr legfelsőbb energiájának védelme alatt áll, nem szabad, hogy letérjenek az odaadó szolgálat ösvényéről, és a *karmik*, *jñānik* vagy *yogik* útjára lépjenek. Ennek elnevezése *utsāhān niścayād dhairyāt tat-tat-karma-pravartanāt*: az odaadó szolgálat szabályozó cselekedeteinek lelkes végzése türelemmel és kitartással. Így az ember akadály nélkül fejlődhet az odaadó szolgálatban.

NEGYEDIK VERS

dadāti pratigr̥hñāti

guhyam ākhyāti p̥rcchati

bhuk̥te bhojayate caiva

ṣaḍ-vidham̐ p̥rīti-lakṣaṇam

dadāti — adományt ad; *pratigr̥hñāti* — viszonzásul elfogad; *guhyam* — bensőséges témák; *ākhyāti* — elmagyaráz; *p̥rcchati* — érdeklődik; *bhuk̥te* — eszik; *bhojayate* — etet; *ca* — szintén; *eva* — bizonyára; *ṣaḍ-vidham̐* — hatféle; *p̥rīti* — a szeretetnek; *lakṣaṇam* — jelei.

FORDÍTÁS

Adományozás, adományok elfogadása, az elme bizalmas feltárása, bizalmas érdeklődés, prasāda elfogadása és felajánlása — ez a bhakták közötti szeretet hat jele.

MAGYARÁZAT

Ebben a versben Śrīla Rūpa Gosvāmī elmagyarázza, hogyan kell más *bhaktákkal* társulva odaadó cselekedeteket végezni. Hatféle cselekedet van: (1) adományt adni a *bhaktáknak*, (2) elfogadni bármit, amit a *bhakták* felajánlanak viszonzásképpen, (3) feltárni az elménket a *bhaktáknak*, (4) az Úr bensőséges szolgálatáról érdeklődni tőlük, (5) megtisztelni a *prasādát*, vagyis a lelki ételt, amelyet a *bhakták* adtak, (6) a *bhaktákat* *prasādával* etetni. A tapasztalt *bhakta* magyaráz, a tapasztalatlan *bhakta* pedig tanul tőle. Ez *guhyam ākhyāti p̥rcchati*. Amikor egy *bhakta* *prasādát* oszt, az Istenség Legfelsőbb Személyiségének felajánlott étel maradékait, akkor az odaadó szolgálat szellemének fenntartása érdekében úgy kell elfogadnunk ezt a *prasādát*, mint az Úr kegyét, amelyet a tiszta *bhaktákon* keresztül kapunk meg. Meg is kell hívnunk a tiszta *bhaktákat* az otthonunkba, *prasādát* kell felajánlanunk nekik, és készen kell állnunk arra, hogy minden tekintetben elégedetté tegyük őket. Ennek az elnevezése *bhuk̥te bhojayate caiva*.

Ez a hatféle kapcsolat még a közönséges társadalmi viselkedésben is feltétlenül szükséges két szerető barát között. Például ha egy üzletember kapcsolatot kíván teremteni egy másik üzletemberrel, akkor ebédet ad egy szállodában, s az ebéd alatt nyíltan elmondja, hogy mit akar tenni. Aztán érdeklődik az üzlettársától, hogy mit tegyen, s néha megajándékozzák egymást. Bármikor, ha jelen van a *p̥rīti*, a bensőséges kapcsolatok szeretete, akkor ez a hat cselekedet mindig előfordul. Az előző versben Śrīla Rūpa Gosvāmī azt tanácsolta, hogy mondjunk le a világi társulásról, és társuljunk a *bhaktákkal* (*saṅga-tyāgāt sato vṛtteh*). A Kṛṣṇa-tudat Nemzetközi Szervezete azért alakult meg, hogy a *bhakták* között lehetővé tegye ezt a hatféle kapcsolatot. Ezt a Közösséget egyedül indítottuk el, de mivel az emberek egyre közelednek felénk, és egyetértő politikát folytatnak, a Közösség mostanra szerte a világon elterjedt. Örülünk, hogy az emberek nagyon bőkezűen járulnak hozzá a Közösség munkájának fejlődéséhez, és lelkesen el is fogadják, bármilyen szerény adományt adunk nekik olyan könyvek és folyóiratok formájában, amelyek szigorúan a Kṛṣṇa-tudat témájával foglalkoznak. Gyakran rendezünk Hare Kṛṣṇa fesztiválokat, és meghívjuk patronálóinkat, barátainkat, hogy vegyenek részt a lakomán, fogadjanak el *prasādát*. Bár legtöbb támogatónk a társadalmi ranglétra magasabb fokain áll, mégis eljönnek, és elfogadják, bármilyen kevés *prasādát* is tudunk felajánlani nekik. Néha a patronálók és támogatók nagyon bizalmasan érdeklődnek az odaadó szolgálat végzésének módszerei felől, mi pedig megpróbáljuk ezt elmagyarázni nekik. Közösségünk így sikeresen terjed az egész világon, és az értelmiség

egyre jobban értékeli Kṛṣṇa-tudatos munkánkat minden országban. A Kṛṣṇa-tudatos közösség életét a tagok közötti hatféle szerető kapcsolat táplálja; ezért meg kell adnunk a lehetőséget, hogy az emberek társulhassanak az ISKCON *bhaktáival*, mert pusztán az előbb említett hat cselekedet viszonzásával az egyszerű ember felébreszheti szunnyadó Kṛṣṇa-tudatát. A *Bhagavad-gītā* (2.62) azt mondja: *saṅgāt saṅjāyate kāmah*: az ember vágyai és törekvései a társaságának megfelelően fejlődnek ki. Gyakran mondják, hogy az embert társaságáról lehet megismerni, s ha egy közönséges ember *bhaktákkal* társul, akkor szunnyadó Kṛṣṇa-tudata minden bizonnyal kifejlődik. A Kṛṣṇa-tudat megértése ösztönös minden élőlényben, és ez már valamilyen mértékben kifejlődött, amikor az élőlény emberi testet kap. A *Caitanya-caritāmṛta* (*Madhya* 22.107) azt mondja:

nitya-siddha kṛṣṇa-prema 'sādhyā' kabhu naya
śravanādi-śuddha-citte karaye udaya

„A Kṛṣṇa iránti tiszta szeretet örökké benne van az élőlények szívében. Ezt nem lehet más forrásból megszerezni. Amikor a szív a hallás és a vibrálás által megtisztul, akkor az élőlény természetes módon felébred.” Mivel a Kṛṣṇa-tudat minden élőlényben benne rejlik, mindenkinek meg kell kapnia a lehetőséget, hogy halljon Kṛṣṇáról. Csupán a hallás és a vibrálás által — *śravanam kīrtanam* — az ember szíve közvetlenül megtisztul, és eredeti Kṛṣṇa-tudata azonnal felébred. A Kṛṣṇa-tudat nem jelent mesterséges kényszert a szívnek, hiszen már eleve benne van. Amikor az ember az Istenség Legfelsőbb Személyisége szent nevét vibrálja, a szíve minden anyagi szennyeződéstől megtisztul. Az Úr Śrī Caitanya Mahāprabhu *Śrī Śikṣāṣṭakájának* első versszakában azt mondja:

ceto-darpaṇa-mārjanam bhava-mahā-dāvāgni-nirvāpaṇam
śreyah-kairava-candrikā-vitaraṇam vidyā-vadhū-jīvanam
ānandāmbudhi-varḍhanam pratipadam pūrṇāmṛtāsvādanam
sarvātma-snapanam param vijayate śrī-kṛṣṇa-saṅkīrtanam

„Minden dicsőséget a *śrī-kṛṣṇa-saṅkīrtánának*, mely megtisztítja a szívet az évek során rárakódott portól, és kioltja a feltételekhez kötött élet, a születés és a halál égető tüzét. Ez a *saṅkīrtana* mozgalom a legnagyobb áldás az emberiségnek, mivel az áldásos hold sugarait szórja ránk. Ez minden transzcendentális tudás lényege. Örökké növeli a transzcendentális gyönyör óceánját, és képessé tesz minket arra, hogy megízleljük azt a nektárt, melyre mindig vágytunk.”

Nemcsak a *mahā-mantra* vibrálója tisztul meg, hanem mindazoknak a szíve is, akik véletlenül hallják a Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare/ Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare transzcendentális vibrációját. Még az alacsonyabb rendű állatokként, férgekként, fákként és az élet más fajaiként megtestestült lelkek is megtisztulnak, és készek lesznek arra, hogy teljesen Kṛṣṇa-tudatosok váljanak a transzcendentális vibráció hallása által. Ezt Haridāsa Ṭhākura magyarázta el, amikor Caitanya Mahāprabhu azt kérdezte tőle, hogy az emberi lényeknél alacsonyabb rendű élőlényeket hogyan lehet felszabadítani az anyagi kötöttségből. Haridāsa Ṭhākura azt mondta, hogy a szent nevek vibrálása olyan hatásos, hogy még ha valaki egy dzsungel legelhagyatottabb részén vibrálja is, a fák és az állatok fejlődni fognak a Kṛṣṇa-tudatban, csupán a vibráció hallatán. Ezt Maga Caitanya Mahāprabhu bizonyította be, amikor Jhārikhaṇḍa erdején haladt keresztül. A tigrisek, kígyók, szarvasok mind feladták természetes ellenségeskedésüket, s *mantrázni*, táncolni kezdtek a *saṅkīrtánával*. Természetesen nem utánozhatjuk Caitanya Mahāprabhut, hanem a lábnyomait kell követnünk. Mi nem vagyunk elég erősek ahhoz, hogy magunkkal ragadjuk az olyan alacsonyabb rendű állatokat, mint a tigrisek, kígyók, macskák és kutyák, vagy hogy rávegyük őket arra, hogy táncoljanak, de a szent nevek vibrálása által sok embert nyerhetünk meg a Kṛṣṇa-tudatnak az egész világon. Az Úr szent nevének adományozása vagy terjesztése az adományozás (a *dadāti* elv) legmagasabb szintű példája. Azonfelül az embernek a *pratiḡrhmāti* elvet is követnie kell, azaz hajlandónak kell lennie és készen kell állnia arra, hogy transzcendentális ajándékokat fogadjon el. Az embernek érdeklődnie kell a Kṛṣṇa-

tudatos mozgalom iránt, és nyitottá kell tennie az elméjét, hogy megértse ennek az anyagi világnak a helyzetét. Így lehet szolgálni a *guhyaṃ ākhyāti pṛcchati* elvet.

A Kṛṣṇa-tudat Nemzetközi Közössége meghívja a Közösség tagjait és támogatóit, tartsanak velük azon a szeretet-lakomán, amelyet vasárnaponként minden központjukban megrendeznek. Sok érdeklődő jön el, hogy megtisztelje a *prasādát*, és amikor lehetséges, meghívják a Közösség tagjait otthonukba, ahol bőségesen megvendégelik őket *prasādával*. Ez mind a Közösség tagjai, mind az emberek számára hasznos. Az embereknek fel kell adniuk az úgynevezett *yogik, jñānik, karmik* és filantrópusok társaságát, mert az ő társaságuk senkinek sem áldásos. Ha valaki valóban el akarja érni az emberi élet célját, akkor a Kṛṣṇa-tudatos mozgalom *bhaktáival* kell társulnia, mert ez az egyetlen mozgalom, amely arról tanít, hogyan fejlesszük ki Isten iránti szeretetünket. A vallás az emberi társadalom sajátossága, s ez különbözteti meg az emberi társadalmat az állati társadalomtól. Az állati társadalomban nincsenek templomok, mecsetek, nincsen semmiféle vallási rendszer. A világ minden részén, legyen az bármennyire is elmaradott emberi társadalom, létezik valamilyen vallásos rendszer. Még a dzsungelben lakó törzsi bennszülötteknek is van vallásuk. Amikor a vallási rendszer kifejlődik és Istenszeretetté alakul, akkor sikeressé válik. Ahogy a *Śrīmad-Bhāgavatam* (1.2.6) első éneke mondja:

sa vai puṁsāṃ paro dharmo

yato bhaktir adhokṣaje

ahaituky apratihātā

yayātmā suprasīdati

„Az emberiség számára a legfelsőbb rendű elfoglaltság [*dharma*] az, ami által az emberek elérhetik a transzcendentális Úr szerető odaadó szolgálatát. Az ilyen szolgálatnak motiváció nélkülük és megszakítatlannak kell lennie, hogy teljesen kielégítse az önvalót.”

Ha az emberi társadalom tagjai valóban az elme békéjét, békességet és barátságos kapcsolatokat akarnak az emberek és a nemzetek között, akkor követniük kell a vallás Kṛṣṇa-tudatos rendszerét, amelynek segítségével kifejleszthetik Kṛṣṇa, az Istenség Legfelsőbb Személyisége iránti szunnyadó szeretetüket. Amint az emberek így tesznek, elméjük azonnal megtelik békével és nyugalommal.

Ezzel kapcsolatban Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī Ṭhākura figyelmeztet minden *bhaktát*, aki a Kṛṣṇa-tudatos mozgalom terjesztésével foglalkozik, hogy ne beszélgessen imperszonalista Māyāvādikkal, akik mindig eltökélten ellenzik az ilyen teista mozgalmakat. A világ tele van Māyāvādikkal és ateistákkal, a világ politikai pártjai pedig arra használják a Māyāvāda és a többi ateista filozófia lehetőségeit, hogy a materializmust támogassák. Néha még egy erősebb pártot is támogatnak csak azért, hogy szembeszálljanak a Kṛṣṇa-tudatos mozgalommal. A Māyāvādik és más ateisták nem akarják, hogy a Kṛṣṇa-tudatos mozgalom fejlődjön, mert ez Isten-tudatban neveli az embereket. Ilyen az ateisták politikája. Semmi haszna egy kígyót tejjel és banánnal etetni, mert a kígyó sohasem lesz elégedett. Ellenkezőleg, ha tejet és banánt eszik, a kígyó csak még mérgezőbbé válik (*kevalam viṣa-varḍhanam*). Ha egy kígyó tejet kap inni, akkor mérge csak erősebb lesz. Hasonlóan, a Māyāvādī és *karmī* kígyóknak sem szabad feltárnunk az elménket. Az ilyen kitérülés sohasem segít. Legjobb teljesen elkerülni a velük való társulást, és sohasem szabad semmilyen bensőséges témáról kérdezni őket, mert nem tudnak jó tanácsot adni. Nem szabad meghívunk Māyāvādikat vagy ateistákat, és nem szabad elfogadni az ő meghívásukat, mivel az ilyen közeli társulás alkalmával ateista mentalitásuk megfertőzhet bennünket (*saṅgāt sañjāyate kāmah*). E vers tiltó utasítása az, hogy tartózkodnunk kell attól, hogy bármit is adjunk Māyāvādīknak és ateistáknak, vagy bármit is elfogadjunk tőlük. Śrī Caitanya Mahāprabhu szintén figyelmeztetett bennünket: *viṣayīra anna khāile duṣṭa haya mana*. „Ha világi emberek készítette ételt eszünk, elménk rosszindulatú lesz.” Csak aki nagyon fejlett, az tudja mindenki adományát a Kṛṣṇa-tudat érdekében hasznosítani; ezért elvből nem szabad semmilyen adományt elfogadni Māyāvādīktól vagy ateistáktól. Śrī Caitanya Mahāprabhu még azt is

megtiltotta a *bhaktáknak*, hogy olyan közönséges emberekkel társuljanak, akik túlságosan ragaszkodnak az anyagi érzékielégtetéshez.

A végkövetkeztetés az, hogy mindig társulnunk kell a *bhaktákkal*, be kell tartanunk a szabályozó odaadó elveket, követnünk kell az *ācāryák* lábnyomait, és teljes engedelmességgel végre kell hajtanunk a lelki tanítómester utasításait. Így leszünk majd képesek kifejleszteni odaadó szolgálatunkat és szunnyadó Kṛṣṇa-tudatunkat. Annak a *bhaktának*, aki nem kezdő, de nem is *mahā-bhāgavata* (kimagaslóan fejlett *bhakta*), hanem az odaadó szolgálat középső fokán helyezkedik el, szeretnie kell az Istenség Legfelsőbb Személyiségét, barátkoznia kell a *bhaktákkal*, ki kell mutatnia kegyét a tudatlanok iránt, és el kell utasítania az irigy és démoni embereket. Ez a vers tömören említést tesz arról a folyamatról, hogy hogyan alakíthatunk ki szerető kapcsolatot az Istenség Legfelsőbb Személyiségével, és hogyan köthetünk barátságot a *bhaktákkal*. A *dadāti* elv szerint egy fejlett *bhaktának* jövedelme legalább ötven százalékát az Úr és *bhaktái* szolgálatára kell fordítania. Śrīla Rūpa Gosvāmī saját életével állított példát erre vonatkozóan. Amikor elhatározta, hogy visszavonul, jövedelmének ötven százalékát Kṛṣṇa szolgálatára osztotta szét, huszonöt százalékot rokonainak adott, huszonöt százalékot pedig megtartott személyes szükségleteire. Minden *bhaktának* ezt a példát kell követnie. Bármennyi jövedelme is van az embernek, ötven százalékát Kṛṣṇa és az Ő *bhaktái* érdekében kell használnia, és ezzel teljesíti a *dadāti* követeléseit.

A következő versben Śrīla Rūpa Gosvāmī elmondja nekünk, hogy milyen *bhaktát* kell barátul választanunk, és hogyan kell a Vaiṣṇavákat szolgálnunk.

ÖTÖDIK VERS

kr̥ṣṇeti yasya giri taṁ manasādriyeta

dīkṣāsti cet praṇatibhiḥ ca bhajantam īsam

śūsrūṣayā bhajana-vijñam ananyam anya-

nindādi-sūnya-hṛdam īpsita-saṅga-labdhyā

kr̥ṣṇa — az Úr Kṛṣṇa szent neve; *iti* — így; *yasya* — akinek; *giri* — a szavakban vagy a beszédben; *taṁ* — őt; *manasā* — az elme által; *ādriyeta* — tisztelni kell; *dīkṣā* — avatás; *asti* — van; *cet* — ha; *praṇatibhiḥ* — hódolat által; *ca* — szintén; *bhajantam* — az odaadó szolgálatban elfoglalva; *īsam* — az Istenség Legfelsőbb Személyiségének; *śūsrūṣayā* — gyakorlati szolgálat által; *bhajana-vijñam* — aki fejlett az odaadó szolgálatban; *ananyam* — eltérés nélkül; *anya-nindā-ādi* — mások rágalmazása stb.; *sūnya* — teljesen mentes; *hṛdam* — akinek a szíve; *īpsita* — kívánt; *saṅga* — társulás; *labdhyā* — elnyerésével.

FORDÍTÁS

Elménkben kell tisztelnünk azt a *bhaktát*, aki vibrálja az Úr Kṛṣṇa szent nevét, alázatos hódolatunkat kell ajánlanunk annak a *bhaktának*, aki lelki avatást (*dīkṣāt*) kapott, és a műrti imádatában foglalja le magát, társulnunk kell az olyan tiszta *bhaktával*, és hűségesen kell szolgálnunk azt a tiszta *bhaktát*, aki fejlett szinten áll a töretlen odaadó szolgálatban, és akinek szíve teljesen mentes mások kritizálásának hajlamától.

MAGYARÁZAT

Hogy képesek legyünk intelligensen alkalmazni azt a hat szeretetteljes kapcsolatot, amelyet az előző vers említ, jó ítélőképességgel kell megválasztanunk a megfelelő személyeket. Śrīla Rūpa Gosvāmī ezért azt tanácsolja, hogy viselkedjünk megfelelő módon a Vaiṣṇavákkal szemben, helyzetüknek megfelelően. Ebben a versben elmondja, hogyan viselkedjünk a *bhakták* három típusával — a *kaniṣṭha-adhikārival*, a *madhyama-adhikārival* és az *uttama-adhikārival*. A *kaniṣṭha-adhikāri* kezdő, aki *hari-nāma* avatást kapott a lelki tanítómesterétől, és próbálja vibrálni Kṛṣṇa szent nevét. Egy ilyen személyt mint *kaniṣṭha-vaiṣṇavát* kell tisztelnünk az elménkben. A *madhyama-adhikāri* az, aki lelki avatást kapott a lelki tanítómesterétől, s akit a lelki tanítómester teljesen az Úr transzcendentális szerető szolgálatában foglal le. A *madhyama-adhikārī* úgy kell tekintenünk, hogy ő félúton áll az odaadó szolgálatban. *Uttama-adhikārī*, vagyis a legmagasabb szinten álló *bhakta* az, aki nagyon fejlett az odaadó szolgálatban. Az *uttama-adhikārī* nem érdekli mások rágalmazása, szíve teljesen tiszta, s elérte a tiszta Kṛṣṇa-tudat megvalósított szintjét. Śrīla Rūpa Gosvāmī

szerint az ilyen *mahā-bhāgavatával*, vagyis tökéletes Vaiṣṇavával való társulás és az ő szolgálata a legkívánatosabb dolog.

Nem szabad *kaniṣṭha-adhikārīnak*, vagyis olyannak maradnunk, aki az odaadó szolgálat legalacsonyabb szintjén áll, és akit csak a templomi *mūrti*-imádat érdekel. Az ilyen *bhaktáról* írja a *Śrīmad-Bhāgavatam* tizenegyedik éneke (11.2.47):

*arcāyām eva haraye
pūjām yaḥ śraddhayehate
na tad-bhakteṣu cānyeṣu
sa bhaktaḥ prākṛtaḥ smṛtaḥ*

„Azt, aki hűségesen foglalkozik a templomi *mūrti* imádatával, de nem tudja, hogyan viselkedjen a *bhaktákkal* vagy általában az emberekkel szemben, *prākṛta-bhaktának* vagy *kaniṣṭha-adhikārīnak* hívják.”

Ezért fel kell emelkednünk a *kaniṣṭha-adhikārī* szintjéről a *madhyama-adhikārī* szintjére. A *madhyama-adhikārī*ről így ír a *Śrīmad-Bhāgavatam* (11.2.46):

*īśvare tad-adhīneṣu
bālīṣeṣu dviṣatsu ca
prema-maitrī-kṛpopekṣā
yaḥ karoti sa madhyamaḥ*

„A *madhyama-adhikārī* az a *bhakta*, aki a szeretet legmagasabb rendű céljaként imádja az Istenség Legfelsőbb Személyiségét, barátkozik az Úr *bhaktáival*, könyörületes a tudatlanokhoz, és elkerüli azokat, akik természettől fogva irigyek.”

Ez a módja az odaadó szolgálat megfelelő végzésének; ezért ad tanácsot nekünk Rūpa Gosvāmī azzal kapcsolatban, hogyan viselkedjünk a különféle *bhaktákkal* szemben. Gyakorlati tapasztalatból tudjuk, hogy a Vaiṣṇaváknak különféle típusai vannak. A *prākṛta-sahajjyāk* általában vibrálják a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantrát*, de még vonzódnak a nőkhöz, a pénzhez és a kábító- mámorító szerek fogyasztásához. Bár ezek az emberek vibrálják az Úr szent nevét, még nem tisztultak meg kellőképpen. Az ilyen embereket elménkben tisztelnünk kell, de társaságukat jobb elkerülni. Az ártatlanokkal szemben, akiket csak a rossz társulás vezet félre, kegyesnek kell lennünk, ha szeretnének helyes útmutatást kapni a tiszta *bhaktáktól*, de azoknak a kezdő *bhaktáknak*, akiket valóban felavatott egy hiteles lelki tanítómester, és akik komolyan végrehajtják a lelki tanítómester utasításait, fel kell ajánlanunk tiszteletteljes hódolatunkat.

Ebben a Kṛṣṇa-tudatos mozgalomban mindenki megkapja a lehetőséget, kasztra, vallásra vagy bőrszínre való tekintet nélkül. Mindenkit hívunk, hogy csatlakozzon ehhez a mozgalomhoz, üljön le velünk, egyen *prasādát*, és halljon Kṛṣṇáról. Amikor látjuk, hogy valakit igazán érdekel a Kṛṣṇa-tudat, és avatást akar kapni, akkor elfogadjuk őt tanítványunknak, mint az Úr szent neve vibrálásának követőjét. Amikor egy kezdő *bhakta* avatást kap, és a lelki tanítómester utasításai szerint odaadó szolgálatot végez, akkor azonnal hiteles Vaiṣṇavaként kell elfogadnunk, és fel kell ajánlanunk hódolatunkat neki. Sok ilyen Vaiṣṇava közül talán egyet lehet találni, aki komolyan tevékenykedik az Úr szolgálatában, szigorúan követ minden szabályozó elvet, vibrálja az előírt számú kört a *japa*-láncon, és mindig azon töri a fejét, hogyan terjessze a Kṛṣṇa-tudatos mozgalmat. Az ilyen Vaiṣṇavát *uttama-adhikārīként*, magas szinten álló *bhaktaként* kell elfogadnunk, s mindig keresnünk kell a társaságát.

A *Caitanya-caritāmṛta* (*Antya* 4.192) leírja azt a folyamatot, amely által a *bhaktában* vonzódást ébred Kṛṣṇa iránt:

*dīkṣā-kāle bhakta kare ātma-samarpaṇa
sei-kāle kṛṣṇa tāre kare ātma-sama*

„Az avatáskor, amikor a *bhakta* teljesen meghódol az Úr szolgálatának, Kṛṣṇa olyan jónak fogadja el őt, mint saját Maga.”

A *dīkṣāról*, azaz a lelki avatásról Śrīla Jīva Gosvāmī így ír a *Bhakti-sandarbhában* (868):

*divyaṃ jñānaṃ yato dadyāt
kuryāt pāpasya saṅkṣayam
tasmād dīkṣeti sā proktā
deśikais tattva-kovidaiḥ*

„A *dīkṣā* által az ember elveszíti érdeklődését az anyagi élvezet iránt, és fokozatosan a lelki élet iránt kezd érdeklődni.”

Ennek számtalan példáját láttuk a gyakorlatban, különösen Európában és Amerikában. Sok tanítvány, aki jómódú és tiszteletre méltó családokból jön hozzánk, hamarosan elveszíti érdeklődését az anyagi élvezetek iránt, és mohón vágyik arra, hogy elkezdje a lelki életet. Bár nagyon gazdag családból származnak, sokan közülük kényelmetlen életkörülményeket fogadnak el. Kṛṣṇa kedvéért készek elfogadni bármilyen életfeltételt, ameddig a templomban lakhatnak, és társulhatnak a Vaiṣṇavákkal. Amikor az embert már nem érdekli az anyagi élvezet, akkor alkalmassá válik arra, hogy avatást kapjon a lelki tanítómestertől. A lelki életben történő fejlődés érdekében a *Śrīmad-Bhāgavatam* (6.1.13) előírja: *tapasā brahmacaryeṇa śamena ca damena ca*. Amikor valaki komoly abban a szándékában, hogy *dīkṣāt* fogadjon el, akkor készen kell állnia a lemondás, a cölibátus, az elme és a test kontrollálásának gyakorlására. Amikor így felkészült, és vágyik arra, hogy lelki felvilágosításban részesüljön (*divyaṃ jñānam*), akkor alkalmas arra, hogy avatást kapjon. A *divyaṃ jñānamot* tulajdonképpen *tad-vijñānānak* nevezik, vagyis a Legfelsőbről szóló tudásnak. *Tad-vijñānārtham sa gurum evābhigacchet*: amikor valaki az Abszolútról szóló transzcendentális téma iránt érdeklődik, akkor avatást kell kapnia. Az ilyen személynek egy lelki tanítómesterhez kell fordulnia, hogy *dīkṣāt* kapjon. A *Śrīmad-Bhāgavatam* (11.3.21) a következőket szintén előírja: *tasmād gurum prapadyeta jijñāsuḥ śreya uttamam*. „Amikor valakit igazán érdekel az Abszolút Igazságról szóló transzcendentális tudomány, akkor egy lelki tanítómesterhez kell fordulnia.”

Nem szabad elfogadnunk egy lelki tanítómestert anélkül, hogy követnénk az instrukcióit. Nem szabad azért elfogadnunk egy lelki tanítómestert, hogy divatos mutatót csináljunk a lelki életből. *Jijñāsunak*, vagyis nagyon érdeklődőnek kell lennünk, hogy tanulhassunk a hiteles lelki tanítómestertől. Az érdeklődésnek szigorúan a transzcendentális tudományra kell vonatkoznia (*jijñāsuḥ śreya uttamam*). Az *uttamam* szó arra utal, ami túl van az anyagi tudáson. *Tama* azt jelenti, hogy „ennek az anyagi világnak a sötétsége”, *ut* pedig annyit jelent, mint „transzcendentális”. Az emberek általában a világi témák iránt érdeklődnek, de amikor az ember elveszíti ilyen irányú érdeklődését, és csak transzcendentális témák érdeklik, akkor teljes mértékben alkalmas arra, hogy avatást kapjon. Amikor valakit felavatott egy hiteles lelki tanítómester, és amikor komolyan végzi az Úr szolgálatát, akkor *madhyama-adhikāriként* kell elfogadni őt.

Kṛṣṇa szent neveinek vibrálása olyannyira felsőbbrendű, hogy ha az ember sértések nélkül, a tíz sértést gondosan elkerülve vibrálja a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantrát*, akkor fokozatosan képes felemelkedni arra a szintre, ahol megérti, hogy nincs különbség az Úr szent neve és Maga az Úr között. Aki elérte ezt a megértést, azt a kezdő *bhaktáknak* nagyon kell tisztelniük. Biztosan kell tudnunk azt, hogy ha sértésekkel vibráljuk az Úr szent nevét, nem lehetünk alkalmasak a Kṛṣṇa-tudatban való fejlődésre. A *Śrī Caitanya-caritāmṛta* (*Madhya* 22.69) azt mondja:

*yāhāra komala śraddhā, se 'kaniṣṭha' jana
krame krame teṅho bhakta ha-ibe 'uttama'*

„Azt, akinek a hite gyöngye és hajlítható, kezdőnek nevezik, de a folyamat fokozatos követésével az első osztályú *bhakta* szintjére emelkedik majd fel.” A *bhakta*-életben mindenki kezdő szintről indul, de ha megfelelően elvégzi az előírt számú *hari-nāma* vibrálását, lépésről lépésre felemelkedik a legmagasabb szintre, az *uttama-adhikāri* szintjére. A Kṛṣṇa-tudatos mozdalom naponta tizenhat kört ír elő, mert a nyugati országokban az emberek nem tudnak hosszú ideig koncentrálni a *japān* való vibrálásra. Ezért a lehető legkevesebb kört írtuk elő. Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī Ṭhākura azonban azt mondta, hogy aki nem vibrál legalább

hatvannégy kört a *japán* (százezer nevet), azt elesettnek (*patitának*) kell tekinteni. E számítás szerint mindegyikünk elesettnek számít, de mivel teljes komolysággal és kétszínűség nélkül próbáljuk szolgálni a Legfelsőbb Urat, reménykedhetünk az Úr Caitanya Mahāprabhu kegyében, aki *patita-pāvanaként*, az elesettek felszabadítójaként híres.

Amikor Śrīla Satyarāja Khān, Śrī Caitanya Mahāprabhu nagy *bhaktája* megkérdezte az Úrtól, hogy miről lehet egy Vaiṣṇavát megismerni, az Úr így válaszolt:

*prabhu kahe, — "yānra mukhe śuni eka-bāra
kṛṣṇa-nāma, sei pūjya, — śreṣṭha sabākāra"*

„Ha valaki hallja, amint egy személy egyszer azt a szót mondja, hogy Kṛṣṇa, azt a személyt az emberek közönséges tömegéből a legjobbnak kell elfogadnia.” (Cc. *Madhya* 15.106) Az Úr Caitanya Mahāprabhu folytatta:

*"ataeva yānra mukhe eka kṛṣṇa-nāma
sei ta' vaiṣṇava, kariha tānhāra sammāna"*

„Akit érdekel Kṛṣṇa nevének vibrálása, vagy aki mivel gyakorolja, szereti vibrálni Kṛṣṇa neveit, azt Vaiṣṇavának kell elfogadnunk, s ezért fel kell ajánlanunk neki tiszteletünket, legalább az elménkben.” (Cc. *Madhya* 15.111) Egy barátunk, egy híres angol zenész vonzódni kezdett Kṛṣṇa szent neveinek vibrálásához, s még lemezein is sokszor említette Kṛṣṇa szent neveit. Otthonában tiszteletét ajánlja Kṛṣṇa képeinek és a Kṛṣṇa-tudat prédikálóinak is. Minden tekintetben nagyon becsüli Kṛṣṇa nevét és Kṛṣṇa cselekedeteit; ezért mi fenntartás nélkül felajánljuk neki tiszteletünket, hiszen valóban látjuk, hogy ez az úriember fokozatosan fejlődik a Kṛṣṇa-tudatban. Egy ilyen személynek mindig ki kell mutatnunk tiszteletünket. A végkövetkeztetés az, hogy a Vaiṣṇaváknak mindenkit tisztelniük kell, aki a szent név rendszeres vibrálásával fejlődni akar a Kṛṣṇa-tudatban. Másrészről tanúi voltunk annak, ahogy kortársaink közül néhányan — akiket nagy prédikálóknak tartottak — fokozatosan visszaestek az anyagi életfelfogásba, mert nem vibrálták az Úr szent nevét.

Amikor az Úr Caitanya Sanātana Gosvāmīnak adott utasításokat, az odaadó szolgálatot három csoportra osztotta fel.

*śāstra-yukti nāhi jāne dṛḍha, śraddhāvān
'madhyama-adhikārī' sei mahā-bhāgyavān*

„Azt, aki nem rendelkezik nagyon erős meggyőző tudással a *śāstrákról*, de szilárd hite van a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* vibrálásában, és tántoríthatatlan a számára előírt odaadó szolgálat végzésében, *madhyama-adhikārī*nek kell tekinteni. Az ilyen személy nagyon szerencsés.”

(Cc. *Madhya* 22.67) Egy *madhyama-adhikārī śraddhāvān*, rendíthetetlenül hűséges, és valóban alkalmas az odaadó szolgálatban való további fejlődésre. Ezért a *Caitanya-caritāmṛta* (*Madhya* 22.64) azt mondja:

*śraddhāvān jana haya bhakti-adhikārī
'uttama', 'madhyama', 'kaniṣṭha' — śraddhā-anusārī*

„Az odaadó szolgálat alap-, középső és felső szintjén a *śraddhā* [hit] fejlettsége szerint válhatunk képzett *bhaktákká*.” A *Caitanya-caritāmṛta* (*Madhya* 22.62) azt is mondja:

*'śraddhā'-śabde — viśvāsa kahe sudṛḍha niścaya
kṛṣṇe bhakti kaile sarva-karma kṛta haya*

„A Kṛṣṇának végzett transzcendentális szolgálat végzésével minden másodlagos cselekedetet is végrehajtottunk. Ezt a szilárd, biztos hitet, amely kedvező az odaadó szolgálat végzéséhez, *śraddhā*nak nevezik.” *Śraddhā*, hit Kṛṣṇában, a Kṛṣṇa-tudat kezdete. A hit erős hitet jelent. A *Bhagavad-gītā* szavai hiteles útmutatást adnak az őszinte embereknek, és bármit is mond Kṛṣṇa, azt úgy kell elfogadni, ahogy az van, átértelmezés nélkül. Arjuna ugyanígy fogadta el a *Bhagavad-gītā*t. Miután végighallgatta a *Bhagavad-gītā*t, Arjuna így szólt Kṛṣṇához: *sarvam etad ṛtaṁ manye yan mām vadasi keśava*. „Óh, Kṛṣṇa, teljes igazságként fogadom el mindazt, amit nekem elmondta.” (Bg. 10.14)

Ez a helyes módja a *Bhagavad-gītā* megértésének, s ezt nevezik *śraddhā*nak. Nem arról van szó, hogy a *Bhagavad-gītā* egy részét valaki elfogadja saját szeszélyes értelmezése szerint, egy másik részét pedig elutasítja. Ez nem *śraddhā*. *Śraddhā* azt jelenti, hogy a

Bhagavad-gītā utasításait teljességükben fogadjuk el, különösen az utolsó utasítást: *sarva-dharmān parityajya mām ekam śaraṇam vraja*. „Add fel a vallás minden változatát, és hódolj meg egyedül Énelöttem!” (Bg. 18.66) Amikor valaki hűségesen kitart az utasítások mellett, akkor erős hite a lelki életben való fejlődése alapjává válik.

Amikor az ember teljesen elmélyed a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* vibrálásában, akkor fokozatosan megismeri saját lelki azonosságát. Ha az ember nem vibrálja hűségesen a Hare Kṛṣṇa *mantrát*, Kṛṣṇa nem fedi fel Magát előtte: *sevonmukhe hi jihvādau svayam eva sphuraty adaḥ*. (*Bhakti-rasāmṛta-sindhu* 1.2.234) Semmiféle mesterséges módon nem ismerhetjük meg az Istenség Legfelsőbb Személyiségét. Odaadóan el kell mélyednünk az Úr szolgálatában. Ez a szolgálat a nyelvvel kezdődik (*sevonmukhe hi jihvādau*), ami azt jelenti, hogy mindig vibrálnunk kell az Úr szent neveit, és mindig *kṛṣṇa-prasādát* kell elfogadnunk. Nem szabad semmi mást vibrálnunk és elfogadnunk. Ha a *bhakta* kitartóan követi ezt a folyamatot, akkor a Legfelsőbb Úr felfedi Magát előtte.

Amikor az ember felismeri, hogy ő Kṛṣṇa örök szolgája, akkor Kṛṣṇa szolgálatán kívül minden más iránt elveszti érdeklődését. Mindig Kṛṣṇára gondolva, mindig azt tervezve, milyen eszközökkel terjesztheti Kṛṣṇa szent nevét, megérti, hogy egyetlen feladata a Kṛṣṇa-tudatos mozgalom terjesztése az egész világon. Az ilyen személyt *uttama-adhikārīnak* kell tekinteni, és társaságát a hat folyamat alapján (*dadāti pratigrhṇāti* stb.) azonnal el kell fogadni. Valójában a fejlett *uttama-adhikārī* Vaiṣṇava *bhaktát* lelki tanítómesterként kell elfogadni. Minden tulajdonunkat fel kell ajánlanunk neki, mert az utasítások szerint mindent, amink van, át kell adni a lelki tanítómesternek. Főképp a *brahmacārīnak* kell alamizsnát koldulnia másoktól, és fel kell ajánlania ezeket a lelki tanítómesternek. Nem szabad azonban egy fejlett *bhakta*, vagyis *mahā-bhāgavata* viselkedését utánoznunk, ha nem vagyunk önmegvalósítottak, mivel az ilyen utánzás végül visszaeséshez vezet.

Śrīla Rūpa Gosvāmī ebben a versben azt tanácsolja a *bhaktának*, hogy legyen kellőképpen intelligens ahhoz, hogy megkülönböztesse a *kaniṣṭha-adhikārīt*, a *madhyama-adhikārīt* és az *uttama-adhikārīt*. A *bhaktának* saját helyzetét is ismernie kell, és nem szabad magasabb szinten álló *bhaktákat* utánoznia. Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura megadott néhány gyakorlati útmutatást annak a megvalósításáról, hogy egy *uttama-adhikārīt* arról lehet felismerni, hogy sok elesett lelket képes a Vaiṣṇavizmus hívévé tenni. Nem szabad lelki tanítómesterré válnia annak, aki nem érte el az *uttama-adhikārī* szintet. Egy kezdő vagy középső szinten álló Vaiṣṇava is elfogadhat tanítványokat, de ezek a tanítványok ugyanazt a szintet érhetik csak el, és azt is meg kell értenünk, hogy a megfelelő útmutatás hiányában nem nagyon fejlődhetnek az élet végső célja felé. Ezért a tanítványnak vigyáznia kell, hogy *uttama-adhikārīt* fogadjon el lelki tanítómesterül.

HATODIK VERS

dr̥ṣṭaiḥ svabhāva-janitair vapuṣaś ca doṣair
na prākṛtatvam iha bhakta-janasya paśyeta
gaṅgāmbhasām na khalu budbuda-phena-pankair
brahma-dravatvam apagacchati nira-dharmaiḥ

dr̥ṣṭaiḥ — közönséges szemmel nézve; *svabhāva-janitaiḥ* — saját természetéből született; *vapuṣaḥ* — a testnek; *ca* — és; *doṣaiḥ* — a hibák által; *na* — nem; *prākṛtatvam* — az anyagi létezés állapota; *iha* — ebben a világban; *bhakta-janasya* — egy tiszta *bhaktának*; *paśyeta* — látni kell; *gaṅgā-ambhasām* — a Gangesz vizének; *na* — nem; *khalu* — bizonyára; *budbuda-phena-pankaiḥ* — buborékok, hab és iszap által; *brahma-dravatvam* — a transzcendentális természet; *apagacchati* — elromlik; *nira-dharmaiḥ* — a víz jellemzői.

FORDÍTÁS

Eredeti Kṛṣṇa-tudatos helyzetében egy tiszta *bhakta* nem azonos a testtel. Egy ilyen *bhaktát* nem szabad anyagi szemszögből nézni. Nem szabad tekintetbe vennünk, ha a *bhakta* alacsony rendű családban született, kedvezőtlen bőrszínű, torz, beteg vagy gyenge testű. Közönséges látásmóddal szemlélve ezek a tökéletlenségek feltűnőek lehetnek, de egy tiszta *bhakta* teste még az ilyen látszólagos fogyatékoságok ellenére sem szennyeződhet be. Éppen olyan ez, mint a Gangesz vize, amely néha az esős évszak idején

buborékkal, habbal és iszappal van teli. A Gangesz vize nem szennyeződik be. Azok, akik felett lelki megértéssel rendelkeznek, megfürdenek a Gangeszban, anélkül hogy tekintetbe vennék a víz állapotát.

MAGYARÁZAT

A *śuddha-bhakti*, a lélek eredeti tevékenysége — más szóval az Úr transzcendentális szerető szolgálatának végzése — felszabadult helyzetben végezhető. A *Bhagavad-gītā* (14.26) azt mondja:

*mām ca yo 'vyabhicāreṇa
bhakti-yogena sevate
sa guṇān samatīyaitān
brahma-bhūyāya kalpate*

„Aki teljesen az odaadó szolgálatban foglalja le magát, aki nem esik vissza semmilyen körülmények között, az egyszeriben túllép az anyagi természet kötőerőin, s így elér a Brahman síkjára.”

Avyabhicāriṇī bhakti tiszta odaadást jelent. Aki odaadó szolgálatot végez, annak mentesnek kell lennie az anyagi indítékoktól. Ebben a Kṛṣṇa-tudatos mozgalomban a tudatunkat kell megváltoztatnunk. Ha a tudat az anyagi élvezetre irányul, akkor anyagi tudat, ha pedig Kṛṣṇa szolgálata a célja, akkor Kṛṣṇa-tudat. Egy meghódolt lélek anyagi szempontok nélkül (*anyābhilāṣitā-śūnyam*) szolgálja Kṛṣṇát. *Jñāna-karmādy-anāvṛtam*: azt a tiszta odaadó szolgálatot, amely transzcendentális a test és az elme olyan cselekedeteihez képest, mint például a *jñāna* (elmebeli spekuláció) és a *karma* (gyümölcsöző cselekedet), *bhakti-yogának* nevezik. A *bhakti-yoga* a lélek igazi tevékenysége. Amikor valaki tiszta, szennyezetlen odaadó szolgálatot végez, akkor már felszabadult (*sa guṇān samatīyaitān*). Kṛṣṇa *bhaktája* nincs anyagi feltételeknek alávetve, még akkor sem, ha úgy tűnik, hogy testi jellemzői anyagilag feltételekhez kötöttek. Ezért senkinek sem szabad egy tiszta *bhaktát* anyagi szemszögből néznie. Ha valaki nem *bhakta*, nem láthat egy másik *bhaktát* tökéletesen. Ahogy az előző vers elmagyarázza, háromféle *bhakta* van — *kaniṣṭha-adhikāri*, *madhyama-adhikāri* és *uttama-adhikāri*. A *kaniṣṭha-adhikāri* nem tudja megkülönböztetni a *bhaktát* az *abhaktától*. Ő kizárólag a templomi *mūrti* imádatával foglalkozik. A *madhyama-adhikāri* azonban különbséget tud tenni a *bhakta* és az *abhakta*, illetve a *bhakta* és az Úr között. Ezért másképpen viselkedik az Istenség Legfelsőbb Személyiségével, másképpen a *bhaktával* és másképpen az *abhaktával* szemben.

Senkinek sem szabad kritizálnia egy tiszta *bhakta* testi hiányosságait. Ha vannak hiányosságai, nem szabad azokat figyelembe venni. A lelki tanítómester legfőbb feladatát, vagyis az odaadó szolgálatot, a Legfelsőbb Úr tiszta szolgálatát kell szem előtt tartani. Ahogy a *Bhagavad-gītā* (9.30) mondja:

*api cet sudurācāro
bhajate mām ananya-bhāḥ
sādhur eva sa mantavyaḥ
samyag vyavasito hi saḥ*

Még ha egy *bhakta* látszólag a legszörnyűbb tettet követi is el, *sādhunak*, szentnek kell tekinteni, mert valódi azonossága az, hogy az Úr szerető szolgálatát végzi. Más szóval nem szabad közönséges emberi lénynek tekintenünk.

Egy tiszta *bhaktát*, ha az Úr szolgálatában foglalja le magát, akkor sem szabad elutasítani, ha nem született *brāhmaṇa* vagy *gosvāmī* családban. Valójában nem lehet olyan családja a *gosvāmī*knak, amelyet anyagi felfogás, kaszt vagy örökség alapján határoztak meg. A *gosvāmī* cím a tiszta *bhakták* monopóliuma; így beszélünk a hat *gosvāmī*ról, akiket Rūpa Gosvāmī és Sanātana Gosvāmī vezetett. Rūpa Gosvāmī és Sanātana Gosvāmī gyakorlatilag mohamedánokká váltak, s ezért nevüket Dabira Khāsára és Sākara Mallikára változtatták, de Maga Śrī Caitanya Mahāprabhu tette őket *gosvāmī*kká. A *gosvāmī* cím tehát nem örökölhető. A *gosvāmī* szó arra vonatkozik, aki kontrollálni tudja az érzékeit, aki mestere az érzékeinek. Egy *bhaktát* nem kontrollálnak az érzékei, ellenkezőleg, ő az érzékek kontrollálója.

Következésképpen őt *svāmīnak* vagy *gosvāmīnak* kell nevezni, még akkor is, ha esetleg nem *gosvāmī* családban született.

E szabály alapján azok a *gosvāmīk*, akik Śrī Nityānanda Prabhu és Śrī Advaita Prabhu leszármazottjai, minden bizonnyal *bhakták*, de más családból jött *bhaktákkal* szemben sem szabad megkülönböztetést tennünk; sőt, akár megelőző *ācāryák* családjából, akár közönséges családból származik egy *bhakta*, egyformán kell viselkednünk velük szemben. Nem szabad azt gondolnunk, megkülönböztetést téve: „Óh, itt egy amerikai *gosvāmī*.” Azt sem szabad gondolnunk: „Itt egy *nityānanda-vaṁśa-gosvāmī*.” Néha tiltakozást tapasztalunk azzal kapcsolatban, hogy a Kṛṣṇa-tudatos mozgalom amerikai Vaiṣṇaváinak a *gosvāmī* címet adjuk. Néha az emberek nyíltan azt mondják az amerikai *bhaktáknak*, hogy az ő *sannyāsa* vagy *gosvāmī* címük nem hiteles. Rūpa Gosvāmī ebben a versben tett állítása alapján azonban egy amerikai *gosvāmī* és egy *ācāryák* családjában született *gosvāmī* nem különbözik egymástól.

Másrészt annak a *bhaktának*, aki elnyerte a *gosvāmī* címet, de nem *brāhmaṇa* apától vagy egy a Nityānanda vagy Advaita Prabhu családjából származó *gosvāmītól* született, nem szabad mesterségesen felfuvalkodottá válnia azt gondolva, hogy *gosvāmivá* vált. Mindig emlékeznie kell arra, hogy amint anyagilag felfuvalkodottá válik, azonnal leesik. Ez a Kṛṣṇa-tudatos mozgalom transzcendentális tudomány, és nincs helye benne az irigységnek. Ez a mozgalom a *paramahāṁsák* számára van, akik tökéletesen mentesek minden irigységtől (*paramam nirmatsarāṇām*). Senkinek sem szabad irigynek lennie, akár *gosvāmīk* családjában született, akár a adományozták neki a *gosvāmī* címet. Amint valaki iriggyé válik, leesik a *paramahāṁsa* szintről.

Meg kell értenünk, hogy ha figyelembe vesszük egy Vaiṣṇava testi hiányosságait, akkor sértést követtünk el egy Vaiṣṇava lótuszlábai ellen. A Vaiṣṇava lótuszlábainál elkövetett sértés nagyon súlyos sértés. Śrī Caitanya Mahāprabhu ezt a sértést *hātī-mātāként*, vagyis örült elefánt sértésként írta le. Az örült elefánt katasztrófát okozhat, különösen ha egy szépen gondozott kertbe ront be. Ezért nagyon kell vigyáznunk, nehogy bármilyen sértést elkövessünk egy Vaiṣṇava ellen. Minden Vaiṣṇavának készen kell állnia arra, hogy utasításokat fogadjon el egy magasabb rangú Vaiṣṇavától, a magasabb rangú Vaiṣṇavának pedig készen kell állnia arra, hogy minden tekintetben segítse az alacsonyabb helyzetű Vaiṣṇavákat. Alacsonyabb vagy magasabb rendű helyzetünket Kṛṣṇa-tudatbeli fejlettségünk határozza meg. Egy tiszta Vaiṣṇava cselekedeteit tilos anyagi szemszögből vizsgálni. Egy kezdő részéről különösen sértő, ha egy tiszta *bhaktát* anyagi szemszögből néz. Ezért el kell kerülnünk azt, hogy külsejét vizsgáljunk egy tiszta *bhaktának*. Belső jellemét kell látnunk, és meg kell értenünk, hogy ő az Úr transzcendentális szerető szolgálatát végzi. Így lehet elkerülni, hogy anyagi szemszögből nézzünk egy tiszta *bhaktát*, s így válhatunk magunk is fokozatosan tiszta *bhaktává*.

Akik azt gondolják, hogy a Kṛṣṇa-tudat csupán az emberek, a *bhakták* egy bizonyos csoportjára vagy egy bizonyos földterületre korlátozódik, azok általában hajlamosak a *bhakta* külső vonásait figyelembe venni. Az ilyen kezdők, akik nem tudják értékelni a fejlett *bhakta* magas szintű szolgálatát, saját szintjükre próbálják lehúzni a *mahā-bhāgavatát*. Ezt a problémát szerte a világon tapasztaljuk a Kṛṣṇa-tudat terjesztése közben. Sajnos kezdő Istentestvérek vesznek körül bennünket, akik nem értékelik azt az egyedülálló tevékenységet, mellyel a Kṛṣṇa-tudatot terjesztjük az egész világon. Saját szintjükre próbálnak lehúzni bennünket, és minden szempontból kritizálnak. Naiv ténykedésük és szegényes tudásuk nagyon sajnálatra méltó. Egy felhatalmazott személyt, aki valóban az Úr bensőséges szolgálatának él, nem szabad közönséges emberként kezelni, hiszen anélkül, hogy Kṛṣṇától kapna felhatalmazást, senki sem képes a Kṛṣṇa-tudatot elterjeszteni az egész világon.

Amikor valaki egy tiszta *bhaktát* ilyen módon kritizál, sértést követ el (*vaiṣṇava-aparādha*), amely akadályt jelent és veszélyes azok számára, akik fejlődni vágnak a Kṛṣṇa-tudatban. Az ember nem juthat semmi lelki haszonhoz, ha egy Vaiṣṇava lótuszlábai ellen sértést követ el. Ezért mindenkinek óvatosságnak kell lennie, hogy ne legyen irigy egy felhatalmazott Vaiṣṇavára, vagyis egy *śuddha-vaiṣṇavára*. Azt is sértő feltételezni, hogy egy

felhatalmazott Vaiṣṇavát felelősségre lehet vonni. Sértő megpróbálnunk tanácsot adni neki vagy kijavítani őt. Egy kezdő Vaiṣṇava és egy fejlett Vaiṣṇava között cselekedeteik alapján tehetünk különbséget. A fejlett Vaiṣṇava mindig a lelki tanítómester helyzetében van, a kezdő pedig mindig a tanítványa. A lelki tanítómester nincs alávetve annak, hogy tanácsokat fogadjon el egy tanítványtól, és másoktól, akik nem a tanítványai, szintén nem kell tanácsot elfogadnia. Ez a lényege és összegzése Śrīla Rūpa Gosvāmī tanácsának, melyet a hatodik versben írt le.

HETEDIK VERS

syāt kṛṣṇa-nāma-caritādi-sitāpy avidyā-
pittopatapta-rasanasya na rocikā nu
kintv ādarād anudinam khalu saiva juṣṭā
svādvī kramād bhavati tad-gada-mūla-hantrī

syāt — van; *kṛṣṇa* — az Úr Kṛṣṇa; *nāma* — a szent név; *carita-ādi* — jellem, kedvtelések stb.; *sitā* — kandiscukor; *api* — bár; *avidyā* — a tudatlanságnak; *pitta* — az epe által; *upatapta* — megfertőzött; *rasanasya* — a nyelvnek; *na* — nem; *rocikā* — ízletes; *nu* — óh, milyen csodálatos; *kintu* — de; *ādarāt* — vigyázva; *anudinam* — minden nap, vagy napi huszonnégy óra; *khalu* — természetétől fogva; *sā* — az (a szent név kandiscukra); *eva* — bizonyára; *juṣṭā* — elfogadva vagy vibrálva; *svādvī* — ízletes; *kramāt* — fokozatosan; *bhavati* — válik; *tad-gada* — a betegségnek; *mūla* — a gyökerének; *hantrī* — a megsemmisítő.

FORDÍTÁS

Kṛṣṇa szent neve, jelleme, kedvtelései és cselekedetei mind transzcendentálisan édesek, akár a kandiscukor. Bár annak nyelve, akit az avidyā [tudatlanság] sárgasága fertőzött meg, nem képes megízlelni semmi édeset, mégis milyen csodálatos, hogy csupán ezen édes nevek mindennapos, figyelmes vibrálásával természetes íz éled fel nyelvén, és betegsége fokozatosan, gyökerestül megsemmisül.

MAGYARÁZAT

Az Úr Kṛṣṇa szent neve, tulajdonságai, kedvtelései (stb.) mind az abszolút igazság, szépség és boldogság természetével rendelkeznek. Ezek természetükből adódóan nagyon édesek, akár a kandiscukor, amelyet mindenki szeret. A tudatlanságot azonban a sárgaságnak nevezett betegséghez hasonlítják, amelyet az epe váladékai okoznak. A sárgaság megtámadta beteg ember nyelve nem tudja a kandiscukor kellemes ízét élvezni, sőt a sárgaságban szenvedő beteg az édeset nagyon keserűnek érzi. Az *avidyā* (tudatlanság) hasonlóan megszünteti azt a képességet, hogy megízleljük Kṛṣṇa transzcendentálisan édes nevét, jellemét, formáját és kedvteléseit. E betegség ellenére, ha valaki gondosan és figyelemmel elfogadja a Kṛṣṇa-tudatot, a szent név vibrálását és Kṛṣṇa transzcendentális kedvteléseinek hallgatását, akkor tudatlansága szertefoszlik, s nyelve képes lesz megízlelni Kṛṣṇának és környezetének transzcendentális természetét. A lelki egészséget csak a Kṛṣṇa-tudat előírások szerinti végzésével szerezhetjük vissza.

Amikor az anyagi világban egy ember jobban érdeklődik a materialista életforma iránt, mint a Kṛṣṇa-tudat iránt, akkor azt tartják róla, hogy állapota kóros, beteges. A normális állapot az, hogy az Úr örök szolgálói vagyunk (*jīvera 'svarūpa' haya — kṛṣṇera 'nitya-dāsa'*). Az egészséges állapot megszűnik, amikor az élőlény elfelejti Kṛṣṇát annak köszönhetően, hogy Kṛṣṇa *māyā* energiájának külső megnyilvánulásához vonzódik. *Māyā* világát *durāśrayānak* nevezik, amely azt jelenti: „hamis vagy rossz menedék”. Aki a *durāśrayāba* veti a hitét, az a kilátástalan helyzet hívévé válik. Az anyagi világban minden ember boldog akar lenni, és bár anyagi próbálkozásai minden esetben megghiúsulnak, tudatlanságuknak köszönhetően nem értik meg hibáikat. Az emberek az egyik hibát a másik hibával próbálják helyrehozni. Ez a létért való küzdelem az anyagi világban. Ha annak, aki ilyen helyzetben van, azt tanácsolják, hogy fogadja el a Kṛṣṇa-tudatot és váljon boldoggá, nem fogadja el az ilyen instrukciókat.

Ezt a Kṛṣṇa-tudatos mozgalmat csak azért terjesztettük el az egész világon, hogy orvosoljuk ezt a burjánzó tudatlanságot. Az embereket a vak vezetők félrevezetik. Az emberi

társadalom vezetői — a politikusok, filozófusok, tudósok — vakok, mert nem Kṛṣṇa-tudatosak. A *Bhagavad-gītā* szerint, mivel meg vannak fosztva minden tényleges tudástól ateista életmódjuknak köszönhetően, valójában bűnös gazemberek, és helyzetük a legalacsonyabb az emberek között.

*na mām duṣkṛtino mūdhāḥ
prapadyante narādhamāḥ
māyayāpahṛta-jñānā
āsuram bhāvam āśritāḥ*

„Az alábbi bűnös emberek nem hódolnak meg Nekem: a felettebb ostobák, az emberiség alja, akiket az illúzió megfosztott tudásuktól, s akik a démonok ateista természetével rendelkeznek.” (Bg. 7.15)

Az ilyen emberek sohasem hódolnak meg Kṛṣṇa előtt, és szembeszállnak azoknak a törekvéseivel, akik Kṛṣṇa menedékét kívánják elfogadni. Amikor ilyen ateisták válnak a társadalom vezetőivé, akkor az egész atmoszférát a tudatlanság hatja át. Ilyen helyzetben az emberek nem nagyon lelkesednek, hogy elfogadják a Kṛṣṇa-tudatos mozgalmat, mint ahogyan a sárgaságban szenvedő beteg sem érzi a kandiscukor ízét. Tudni kell azonban, hogy a sárgaságra a kandiscukor az egyetlen orvosság. Hasonlóan az emberiség jelenlegi zavart állapotában a Kṛṣṇa-tudat, az Úr szent neveinek vibrálása — Hare Kṛṣṇa, hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare/ Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare — az egyetlen orvosság, amely rendbe hozhatja az egész világot. Lehet, hogy a Kṛṣṇa-tudat nem túl kellemes ízű egy beteg ember számára, Śrīla Rūpa Gosvāmī mégis azt tanácsolja, hogy ha valaki ki akar gyógyulni az anyagi betegségből, akkor fogadja ezt el gondosan és figyelmesen. A kezelés a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* vibrálásával kezdődik, mert az Úr e szent nevének vibrálása által az anyagi feltételekhez kötött ember megszabadul minden téveszmétől (*ceto-darpaṇa-mārjanam*). *Avidyā*, a lelki azonosságról szóló téves felfogás adja az *ahankāra*, vagyis a szívben lévő hamis ego alapját.

A valódi betegség a szívben van. Ha azonban megtisztítjuk a szívet, ha megtisztul a tudat, akkor az embert nem veszélyezteti az anyagi betegség. Ahhoz, hogy megtisztítsuk elménket és szívünket minden téveszmétől, el kell fogadnunk a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* vibrálását. Ez egyszerre könnyű és hasznos. Az Úr szent nevének vibrálása által azonnal megszabadulunk az anyagi lét lángoló tűzéből.

Az Úr szent neve vibrálásának három szintje van — vibrálás sértésekkel, kevesebb sértéssel, valamint a tiszta szint. Amikor egy kezdő elfogadja a Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálását, általában sok sértést követ el. Tíz alapvető sértés van, melyeket elkerülve egy *bhakta* felleléphet a következő szintre, amely a sértésekkel való *mantrázás* és a tiszta *mantrázás* között helyezkedik el. Amikor valaki eléri a tiszta szintet, azonnal felszabadul. Ezt nevezik úgy, hogy *bhava-mahā-dāvāgni-nirvāpanam*. Ahogy az ember kiszabadul az anyagi lét lángoló tűzéből, megízlelheti a transzcendentális élet ízét.

A végkövetkeztetés az, hogy ahhoz, hogy megszabaduljunk az anyagi betegségtől, el kell fogadnunk a Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálását. A Kṛṣṇa-tudatos mozgalom legfőképpen arra szolgál, hogy megteremtse azt az atmoszférát, amelyben az emberek elfogadhatják a Hare Kṛṣṇa *mantra* vibrálását. Hittel kell elkezdenünk, és amikor ez a hit megerősödik a *mantrázás* segítségével, a Közösség tagjaivá válhatunk. *Saṅkīrtana* csapatokat küldünk mindenhová a világon, és ők is azt tapasztalják, hogy még a világ legtávolabbi sarkaiban is, ahol nem tudnak Kṛṣṇáról, a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* vibrálása embereik ezreit vonzza táborunkhoz. Néhány helyen az emberek hajukat leborotválva és a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantrát* vibrálva utánozzák a *bhaktákat*, néhány nappal azután, hogy hallották a *mantrát*. Lehet, hogy ez utánzás, de a jó dolog utánzása ajánlott. Néhány utánzót fokozatosan érdekelni kezdi, hogy avatást kapjon a lelki tanítómestertől, és avatást kér.

Ha valaki komoly, akkor avatást kap — ezt a szintet nevezik *bhajana-kriyānak*. Ezután az ember valóban az Úr odaadó szolgálatába kezd a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* rendszeres vibrálásával — napi tizenhat kör —, és azzal, hogy tartózkodik a tiltott szexuális élettől, a

kábító- és mámorítószerektől, a húsevéstől és a szerencsejátéktól. A *bhajana-kriyā* által az ember felszabadulhat az anyagi szennyeződés alól. Nem megy többé étterembe vagy szállodába, hogy úgynevezett finom ételeket ízleljen meg, amelyek hússal és hagymával készültek, és nem törődik többé a dohányzással vagy a tea- és kávéivással sem. Nem csak a tiltott szexuális élettől tartózkodik, hanem teljesen elkerüli a szexuális életet. Nem érdekli az sem, hogy spekulálással vagy szerencsejátékkal vesztesse az idejét. Megérthetjük, hogy ily módon megtisztul a nemkívánatos dolgoktól (*anartha-nivṛtti*). Az *anartha* szó jelentése: nemkívánatos dolgok. Az *anarthák* eltűnnek, amikor az ember ragaszkodni kezd a Kṛṣṇa-tudatos mozgalomhoz.

Amikor valaki megszabadul a nemkívánatos dolgoktól, akkor megszilárdul a Kṛṣṇa-cselekedetek végzésében, sőt ragaszkodni fog az ilyen tettekhez, és eksztázist fog tapasztalni az odaadó szolgálat végzésekor. Ezt *bhāvānak* nevezik, vagyis a szunynyadó Istenszeretet ébredése kezdetének. Így a feltételekhez kötött lélek megszabadul az anyagi léttől, és elveszíti érdeklődését az anyagi életfelfogás iránt, beleértve az anyagi gazdagságot, az anyagi tudást és az anyagi vonzalom összes fajtáját. Ilyenkor az ember megértheti, hogy ki az Istenség Legfelsőbb Személyisége, és hogy mi az Ő *māyā* energiája.

Bár *māyā* jelen lehet, mégsem tudja zavarni a *bhaktát*, aki elérte a *bhāva* szintet. Ez azért van, mert a *bhakta* látja *māyā* valódi helyzetét. *Māyā* Kṛṣṇa elfelejtését jelenti. Kṛṣṇa elfelejtése és a Kṛṣṇa-tudat úgy állnak egymás mellett, mint fény és árnyék. Ha valaki az árnyékban marad, nem élvezheti a fény által kínált lehetőségeket, s ha valaki a fényben áll, nem zavarhatja az árnyék sötétsége. A Kṛṣṇa-tudat elfogadásával az ember fokozatosan felszabadul és a fényben marad. Valójában nem is érinti a sötétséget. Ahogy a *Caitanya-caritāmṛta* (*Madhya* 22.31) megerősíti:

*kṛṣṇa — sūrya-sama; māyā haya andhakāra
yāhān kṛṣṇa, tāhān nāhi māyāra adhikāra*

„Kṛṣṇa a napfényhez hasonlít, *māyā* pedig a sötétséghez. Ahol jelen van a napfény, nem lehet sötétség. Amint az ember elfogadja a Kṛṣṇa-tudatot, az illúzió sötétsége, a külső energia behatása azonnal szertefoszlik.”

NYOLCADIK VERS

*tan-nāma-rūpa-caritādi-sukīrtanānu-
smṛtyoḥ krameṇa rasanā-manasī nīyojya
tiṣṭhan vraje tad-anurāgi-janānugāmī
kālam nayed akhilam ity upadeśa-sāram*

tat — az Úr Kṛṣṇa; *nāma* — a szent név; *rūpa* — forma; *carita-ādi* — jellem, kedvtelések és így tovább; *su-kīrtana* — szépen megvitatva vagy vibrálva; *anusmṛtyoḥ* — és emlékezve; *krameṇa* — fokozatosan; *rasanā* — a nyelv; *manasī* — és az elme; *nīyojya* — lefoglalva; *tiṣṭhan* — lakozva; *vraje* — Vrajában; *tat* — az Úr Kṛṣṇának; *anurāgi* — ragaszkodva; *jana* — személyek; *anugāmī* — követve; *kālam* — idő; *nayed* — kell használni; *akhilam* — teljes; *iti* — így; *upadeśa* — a tanácsnak vagy instrukciónak; *sāram* — lényeg.

FORDÍTÁS

Minden tanács lényege az, hogy az embernek minden idejét — napi huszonnégy órát — arra kell használnia, hogy az Úr isteni nevét vibrálja, transzcendentális formájáról, tulajdonságairól és örök kedvteléseiről zengjen, emlékezzen rájuk, ezzel fokozatosan lefoglalva nyelvét és elméjét. Ily módon lakjon mindig Vrajában [Goloka Vṛndāvana-dhāmában], és a bhakták vezetésével szolgálja Kṛṣṇát. Kövesse az Úr szeretett bhaktáinak lábnyomait, akik mélyen ragaszkodnak az Ő odaadó szolgálatához.

MAGYARÁZAT

Az elme barátunk és ellenségünk is lehet, ezért úgy kell képeznünk, hogy barátunkká váljon. A Kṛṣṇa-tudat mozgalma főképp arra szolgál, hogy az elmét arra nevelje, legyen mindig Kṛṣṇával lefoglalva. Az elme ezer és ezer benyomást tárol, nem csupán ebből az életből, hanem sok-sok elmúlt életből is. Ezek a benyomások néha kapcsolatba kerülnek egymással, és ellentmondásos képeket alakítanak ki. Emiatt az elme tevékenysége veszélyes lehet a feltételekhez kötött lélek számára. A pszichológia tanulmányozói ismerik az elme különféle pszichológiai változásait. A *Bhagavad-gītā* (8.6) azt mondja:

*yam yam vāpi smaran bhāvaṁ
tyajaty ante kalevaram
tam tam evaiti kaunteya
sadā tad-bhāva-bhāvitaḥ*

„Ki milyen testre gondol teste elhagyásakor, azt éri majd el kétségtelenül.”

A halál pillanatában az élőlény elméje és intelligenciája létrehozza egy bizonyos fajta test finom fizikai formáját a következő élet számára. Ha az elme abban a pillanatban nem gondol kedvező dologra, akkor az ember ennek megfelelő testet fogad el következő életében. Másrészt azonban, ha az elme képes Kṛṣṇára gondolni a halál pillanatában, akkor eljuthat a lelki világba, Goloka Vṛndāvanába. A lélekvándorlásnak ez a folyamata nagyon szövevényes; ezért Śrīla Rūpa Gosvāmī azt tanácsolja a *bhaktáknak*, képezzék úgy az elméjüket, hogy ne legyenek képesek semmi másra emlékezni, csak Kṛṣṇára. Hasonlóképpen a nyelvet is arra kell nevelni, hogy kizárólag Kṛṣṇáról beszéljen, és csak *kṛṣṇa-prasādāt* izleljen. Śrīla Rūpa Gosvāmī azt is tanácsolja, hogy *tiṣṭhan vraje*: az ember éljen Vṛndāvanában, Vrajabhūmi bármely részén. Vrajabhūmi — Vṛndāvana — földje nyolcvannégy *krośa* területen fekszik. Egy *krośa* két négyzetkilométerrel egyenlő. Amikor valaki Vṛndāvanát teszi lakhelyévé, egy ottani fejlett *bhaktánál* kell menedéket keresnie. Így kell az embernek mindig Kṛṣṇára és az Ő kedvteléseire gondolnia. Śrīla Rūpa Gosvāmī további magyarázatot is fűz ehhez a *Bhakti-rasāmṛta-sinḍhuban* (1.2.294):

*kṛṣṇaṁ smaran janam cāsya
preṣṭham nija-samīhitam
tat-tat-kathā-rataś cāsau
kuryād vāsam vraje sadā*

„Egy *bhaktának* mindig Vraja transzcendentális birodalmában kell élnie, és mindig a *kṛṣṇaṁ smaran janam cāsya preṣṭhamban*, vagyis az Úr Kṛṣṇára és az Ő szeretett társaira való emlékezésben kell elmélyednie. Kṛṣṇa társai lábnyomainak követésével és az örök vezetés elfogadásával az emberben erős vágy ébredhet arra, hogy az Istenség Legfelsőbb Személyiségét szolgálja.”

Śrīla Rūpa Gosvāmī azt is mondja a *Bhakti-rasāmṛta-sinḍhuban* (1.2.295):

*sevā sādḥaka-rūpeṇa
siddha-rūpeṇa cātra hi
tad-bhāva-lipsunā kāryā
vraja-lokānusārataḥ*

„Vraja [Vraja-dhāma] transzcendentális birodalmában az embernek a Legfelsőbb Urat, Śrī Kṛṣṇát kell szolgálnia, az Ő társainak érzelmeihez hasonló érzelemmel, magát Kṛṣṇa egyik társának közvetlen irányítása alá kell helyezni, és követnie kell az ő lábnyomait. Ez a módszer megvalósítható mind a *sādḥana* [a kötöttségek szintjén végzett lelki élet] szintjén, mind a *sādḥya* [Isten megvalósítása] szintjén, amikor az ember *siddha-puruṣa*, vagyis lelkileg tökéletes lélek.”

Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī Ṭhākura a következő magyarázatot fűzte ehhez a vershez: „Annak, aki még nem fejlesztett ki érdeklődést a Kṛṣṇa-tudat iránt, fel kell adnia minden anyagi indítékot, és képeznie kell elméjét a fejlődést elősegítő szabályozó elvek követésével, vagyis Kṛṣṇára, az Ő nevére, formájára, tulajdonságára, kedvteléseire — stb. — való emlékezéssel és ezek vibrálásával. Így, miután kifejlődött benne az íz ezek iránt a dolgok iránt, meg kell próbálnia Vṛndāvanában élni, és idejét mindig Kṛṣṇa nevére, hírére, kedvteléseire és tulajdonságaira való emlékezéssel töltenie, egy tapasztalt *bhakta* vezetése és védelme alatt. Ez a lényege és összegzése minden utasításnak az odaadó szolgálat végzését illetően.”

„Kezdő szinten az embernek mindig *kṛṣṇa-kathā* hallásával kell foglalkoznia. Ezt *śravaṇa-daśānak* nevezik, vagyis a hallás szintjének. Ha az ember mindig Kṛṣṇa transzcendentális, szent nevéről, transzcendentális formájáról, tulajdonságairól és kedvteléseiről hall, elérheti az elfogadás szintjét, amelyet *varaṇa-daśānak* neveznek. Elérve

ezt a szintet, az ember vonzódni kezd a *kṛṣṇa-kathā* hallásához. Amikor valaki képes ekstázisban vibrálni, akkor eléri a *smaraṇāvasthā*, az emlékezés szintjét. Emlékezés, elmélyedés, meditáció, folytonos emlékezés és transz a fejlődő *kṛṣṇa-smaraṇa* öt eleme. A Kṛṣṇára való emlékezés eleinte bizonyos időközönként megszakadhat, de később megszakítás nélkül folytatódik. Amikor az emlékezés megszakítatlan, akkor koncentrálttá válik — ezt nevezik meditációnak. Amikor a meditáció kiterjed és állandóvá válik, neve *anusmṛti*. Megszakítatlan és szüntelen *anusmṛti* által az ember eléri a *samādhi*, vagyis a lelki transz szintjét. Miután a *smaraṇa-daśā*, vagyis a *samādhi* teljesen kifejlődött, a lélek megérti eredeti, természetes helyzetét. Ekkor tökéletesen és tisztán megérti Kṛṣṇával való örök kapcsolatát. Ezt hívják *sampatti-daśānak*, az élet tökéletességének.”

„A *Caitanya-caritāmṛta* azt tanácsolja a kezdőknek, hogy adjanak fel minden olyan vágyat, amelynek valamilyen indítéka van, és foglalkozzanak csupán az Úrnak végzett, szabályozott odaadó szolgálattal, az írások utasításai alapján. Így a kezdő *bhakta* fokozatosan ragaszkodást fejleszthet ki Kṛṣṇa neve, híre, formája, tulajdonságai stb. iránt. Amikor valaki ilyen ragaszkodást fejlesztett ki, akkor képes spontán módon szolgálni Kṛṣṇa lótuszlábait, még a szabályozó elvek követése nélkül is. Ezt a szintet *rāga-bhaktinak*, spontán szeretettel végzett odaadó szolgálattal hívják. Ezen a szinten a *bhakta* követni tudja Kṛṣṇa egyik *vṛndāvanai* örök társának lábnyomait. Ezt nevezik *rāgānuga-bhaktinak*. *Rāgānuga-bhaktit*, azaz spontán odaadó szolgálattal lehet végezni a *śānta-rasában*, amikor arra vágyunk, hogy olyanok legyünk, mint Kṛṣṇa tehenei, a bot vagy a fuvola Kṛṣṇa kezében, vagy a Kṛṣṇa nyakát körülölelő virágok. A *dāsyā-rasában* az ember olyan szolgálak lábnyomait követi mint Citraka, Patraka vagy Raktaka. A baráti *sakhyā-rasában* az ember olyan barátta válhat, mint Baladeva, Śrīdāmā vagy Sudāmā. A *vātsalyā-rasában*, amelyet a szülői szeretet jellemez, az ember olyanná válhat, mint Nanda Mahārāja és Yaśodā, a *mādhuryā-rasában* pedig, amelyre a hitvesi szeretet jellemző, az ember olyanná válhat, mint Śrīmatī Rādhārāṇī vagy az Ő barátnői, Lalitā és a szolgálólányok (*mañjarik*), pl. Rūpa és Rati. Ez minden tanítás lényege az odaadó szolgálat témájában.”

KILENCEDIK VERS

vaikuṅṭhāj janito varā madhu-purī tatrāpi rāsotsavād

vṛndāraṇyam udāra-pāṇi-ramaṇāt tatrāpi govardhanaḥ

rādhā-kunḍam ihāpi gokula-pateḥ premāmṛtāplāvanāt

kuryād asya virājato giri-taṭe sevām vivekī na kaḥ

vaikuṅṭhāt — mint Vaikuṅṭha, a lelki világ; *janitah* — születés miatt; *varā* — jobb; *madhu-purī* — a Mathurāként ismert transzcendentális város; *tatra api* — felsőbbrendű annál; *rāsa-utsavāt* — a *rāsa-līlā* végzése miatt; *vṛndā-aranyam* — Vṛndāvana erdeje; *udāra-pāṇi* — az Úr Kṛṣṇának; *ramaṇāt* — a különféle szeretői kedvtelések miatt; *tatra api* — felsőbbrendű annál; *govardhanaḥ* — a Govardhana-hegy; *rādhā-kunḍam* — a Rādhā-kunḍaként ismert hely; *iha api* — felsőbbrendű ennél; *gokula-pateḥ* — Kṛṣṇának, Gokula mesterének; *prema-amṛta* — az isteni szeretet nektárjával; *āplāvanāt* — mivel túláradt; *kuryāt* — csinálná; *asya* — ennek (a Rādhā-kunḍának); *virājataḥ* — elhelyezkedik; *giri-taṭe* — a Govardhana-hegy lábainál; *sevām* — szolgálat; *vivekī* — aki intelligens; *na* — nem; *kaḥ* — ki.

FORDÍTÁS

A Mathurāként ismert szent hely lelkileg magasabb rendű, mint Vaikuṅṭha, a transzcendentális világ, mert az Úr Mathurában jelent meg. Mathurához képest Vṛndāvana transzcendentális erdeje magasabb rendű, Kṛṣṇa rāsā-līlā kedvtelései miatt. Vṛndāvana erdejénél magasabb rendű a Govardhana-hegy, mert Śrī Kṛṣṇa isteni kezével fölemelte, s mert különféle szeretői kedvteléseinek helyszíne. Mindenekfölött azonban a legkiválóbb Rādhā-kunḍa a legfelsőbbrendű, mert a Gokula Ura, Śrī Kṛṣṇa iránti prema ambrózia-nektárjával van teli. Hol van hát az az intelligens személy, aki vonakodik szolgálni a Govardhana-hegy lábainál fekvő isteni Rādhā-kunḍát?

MAGYARÁZAT

A lelki világ az Istenség Legfelsőbb Személyisége teljes teremtésének háromnegyed része, a legkiválóbb régió. A lelki világ természetszerűleg magasabb rendű, mint az anyagi világ,

ám Mathurāt és a hozzá tartozó területeket, bár az anyagi világban vannak, mégis felsőbbrendűnek tekintik, mint a lelki világot, mert Maga az Istenség Legfelsőbb Személyisége jelent meg Mathurāban. Vṛndāvana belső erdeit felsőbbrendűnek tekintik, mint Mathurāt, a tizenkét erdő (*dvādaśa-vana*), köztük Tālavana, Madhuvana és Bahulāvana jelenléte miatt, amelyek az Úr különböző kedvteléseiről híresek. Vṛndāvana belső erdeit tehát felsőbbrendűnek tekintik, mint Mathurāt, de a Govardhana-hegy még ezeknél az erdőknél is magasabb rendű, mert Kṛṣṇa felemelte, akár egy ernyőt, gyönyörű lótuszkezőben tartva, hogy megvédje társait, Vraja lakóit a szakadó esőtől, amelyet a dühös Indra, a félistenek királya küldött. Govardhana-hegy volt az, ahol Kṛṣṇa a teheneket őrizte tehénpásztor barátaival, s ezen a helyen találkozott a legjobban szeretett Śrī Rādhával is, és itt folytatta szerető kedvteléseit Vele. A Govardhana-hegy lábainál fekvő Rādhā-kuṇḍa mindenek fölött áll, mert ez az a hely, ahol Kṛṣṇa szeretete túlcordul. A fejlett *bhakták* szeretnek a Rādhā-kuṇḍánál lakni, mert ez a hely Kṛṣṇa és Rādhārāṇī örök szerelmi kedvtelése (*ratī-vilāsa*) emlékeinek helyszíne.

A *Caitanya-caritāmṛta* (*Madhya-līlā*) leírja, hogy amikor Caitanya Mahāprabhu először látogatott Vrajabhūmi földjére, nem találta meg elsőre Rādhā-kuṇḍa helyét. Ez azt jelenti, hogy Śrī Caitanya Mahāprabhu valójában kutatott Rādhā-kuṇḍa pontos helye után. Végül megtalálta a szent helyet; egy kis tó volt ott. Megfürdött a kis tóban, és elmondta *bhaktáinak*, hogy a valódi Rādhā-kuṇḍa azon a helyen volt. Később az Úr Caitanya *bhaktái*, a hat Gosvāmī — köztük Rūpa és Raghunātha dāsa Gosvāmī — vezetésével kiásták a tavat. Most egy nagy tó, a Rādhā-kuṇḍa tó van ott. Śrīla Rūpa Gosvāmī azért hangsúlyozta ki ennyire Rādhā-kuṇḍa fontosságát, mert Caitanya Mahāprabhu annyira vágyott arra, hogy megtalálja Rādhā-kuṇḍát. Ki az tehát, aki lemondana Rādhā-kuṇḍáról, és máshol próbálna lakni? Egyetlen transzcendentális intelligenciával rendelkező ember sem tenne így. Rādhā-kuṇḍa jelentőségét azonban más Vaiṣṇava *sampradāyák* nem tudják megvalósítani, és az olyan emberek sem tudják megérteni Rādhā-kuṇḍa lelki fontosságát és isteni természetét, akiket nem érdekel az Úr Caitanya Mahāprabhu odaadó szolgálata. Ezért hát Rādhā-kuṇḍát főként a Gauḍīya Vaiṣṇavák, az Úr Śrī Kṛṣṇa Caitanya Mahāprabhu követői imádják.

TIZEDIK VERS

karmibhyaḥ parito hareḥ priyatayā
vyaktim yayur jñāninas
tebhyo jñāna-vimukta-bhakti-paramāḥ
premaika-niṣṭhās tataḥ
tebhyas tāḥ paśu-pāla-pāṅkaja-dṛśas
tābhyo 'pi sā rādhikā
preṣṭhā tadvad iyam tadīya-sarasī
tām nāśrayet kaḥ kṛtī

karmibhyaḥ — minden gyümölcsöző cselekedetet végzőnél; *paritaḥ* — minden tekintetben; *hareḥ* — az Istenség Legfelsőbb Személyisége által; *priyatayā* — mivel kedvelt; *vyaktim yayur* — a *śāstrában* az áll; *jñāninaḥ* — akik fejlettek a tudományban; *tebhyaḥ* — náluk felsőbbrendű; *jñāna-vimukta* — a tudás által felszabadult; *bhakti-paramāḥ* — akik odaadó szolgálatot végeznek; *prema-eka-niṣṭhāḥ* — akik elérték az Isten iránti tiszta szeretetet; *tataḥ* — náluk felsőbbrendű; *tebhyaḥ* — jobb, mint azok; *tāḥ* — ők; *paśu-pāla-pāṅkaja-dṛśaḥ* — a *gopik*, akik mindig Kṛṣṇától, a tehénpásztorfiútól függnek; *tābhyaḥ* — mindannyiuk fölött; *api* — minden bizonnyal; *sā* — Ő; *rādhikā* — Śrīmatī Rādhikā; *preṣṭhā* — nagyon kedves; *tadvat* — hasonlóan; *iyam* — ez; *tadīya-sarasī* — az Ő tava, Śrī Rādhā-kuṇḍa; *tām* — Rādhā-kuṇḍa; *na* — nem; *nāśrayet* — menedéket keresne; *kaḥ* — aki; *kṛtī* — a legszerencsésebb.

FORDÍTÁS

A *śāstrában* az áll, hogy a gyümölcsöző tetteket végzők minden típusa közül azt, aki fejlett az élet magasabb rendű értékeiről szóló tudásban, a Legfelsőbb Úr, Hari a kegyében részesíti. Sok, a tudásban előrehaladott személy [jñāni] közül az, aki tudása által gyakorlatilag felszabadult, elfogadja az odaadó

szolgálatot. Ő magasabb rendű a többiekénél. Azonban az, aki valóban elérte a premát, a Kṛṣṇa iránti tiszta szeretetet, még nála is magasabb rendű helyzetben van. A gopik magasabb szinten állnak minden fejlett bhaktánál, mert örökre, teljes mértékben Śrī Kṛṣṇára, a transzcendentális tehénpásztorfiúra bízta magukat. A gopik közül Śrīmatī Rādhārāṇī a legkedvesebb Kṛṣṇának. Śrīmatī Rādhārāṇī tava (kuṇḍa) olyan mélységesen kedves az Úr Kṛṣṇa számára, mint Maga Rādhā, a legszeretettebb gopi. Ki az hát, aki ne lakna Rādhā-kuṇḍánál, és eksztatikus lelki érzésekkel [aprākṛta-bhāva] túlradó lelki testben ki ne végezne szerető szolgálatot az Isteni párnak, Śrī Śrī Rādhā-Govindának, akik naponta bemutatják aṣṭakāliya-lilájukat, örök, nyolcszoros, mindennapi kedvtelésüket? Azok, akik a Rādhā-kuṇḍa partján végzik odaadó szolgálatukat, valójában az univerzum legszerencésebb emberei.

MAGYARÁZAT

Jelenleg majdnem mindenki valamilyen gyümölcsöző munka végzésével foglalkozik. Azokat, akik arra vágnak, hogy munkájukkal anyagi haszonra tegyenek szert, *karmīknak*, vagyis gyümölcsöző munkát végzőknek nevezzük. Ebben az anyagi világban minden élőlény *māyā* varázsa alatt áll. Ezt leírja a *Viṣṇu Purāṇa* (6.7.61):

*viṣṇu-śaktiḥ parā proktā
kṣetrajñākhyā tathā parā
avidyā-karma-saṁjñānyā
tṛtīyā śaktir isyate*

A szentek az Istenség Legfelsőbb Személyiségének energiáit három részre osztották — nevezetesen a lelki energiára, a határenergiára és az anyagi energiára. Az anyagi energiát tekintik a harmadrangú energiának (*tṛtīyā śaktiḥ*). Azok az élőlények, akik az anyagi energia fennhatósága alatt állnak, néha kutyákként és szamarakként tevékenykednek, keményen dolgozva a puszta érzékkielégítésért. Néhány *karmī* azonban — ebben az életben, vagy jámbor cselekedetek végrehajtása után a következő életben — erősen vonzódni kezd a Védákban említett különféle áldozatok végzéséhez. Így jámborságuk érdemeképpen a mennyei bolygókra emelkedhetnek. Azok, akik szigorúan a védikus utasítások szerint hajtják végre az áldozatokat, a Holdra és a Hold fölött elhelyezkedő bolygókra jutnak. Ahogyan a *Bhagavad-gītā* (9.21) írja: *kṣīṇe puṇye martya-lokaṁ viśanti*: az úgynevezett jámbor cselekedetek eredményeinek élvezete után újra visszatérnek a Földre, amelyet *martya-lokának*, a halál bolygójának neveznek. Bár az ilyen személyek jámbor tetteik eredményeképpen felemelkedhetnek a mennyei bolygókra, és bár sokezer évig élvezhetik ott az életet, mégis vissza kell térniük erre a bolygóra, amikor jámbor cselekedeteik nem gyümölcsöznek tovább.

Minden *karmī* ilyen helyzetben van, beleértve azokat is, akik jámboran cselekszenek, és azokat is, akik istentelen tetteket hajtanak végre. Ezen a bolygón számtalan üzletembert, politikust és sok más olyan embert találunk, akiket csak az anyagi boldogság érdekel. Minden eszközzel arra törekszenek, hogy pénzt keressenek, s nem veszik figyelembe, hogy eszközeik jámborak-e vagy istentelenek. Az ilyen embereket *karmīknak*, vagyis otromba materialistáknak nevezik. A *karmīk* közül néhányan *vikarmīk*, azaz olyan emberek, akik a védikus tudomány irányítása nélkül ténykednek. Akik a védikus tudás alapján cselekszenek, azok áldozatokat hajtanak végre, hogy elégedetté tegyék az Úr Viṣṇut, valamint azért, hogy áldásokat kapjanak Tőle, s így felsőbb bolygórendszerekbe kerülhetnek. Az ilyen *karmīk* magasabb szinten állnak, mint a *vikarmīk*, mert ők hűek a Védák utasításaihoz, és minden biztonnyal kedvesek Kṛṣṇának. A *Bhagavad-gītāban* (4.11) Kṛṣṇa azt mondja, *ye yathā mām prapadyante tāṁs tathaiiva bhajāmy aham*: „Mindenkint aszerint jutalmazok meg, amilyen mértékben átadta magát Énnem.” Kṛṣṇa olyan kegyes, hogy teljesíti a *karmīk* és a *jñānik* vágyait, a *bhakták* vágyairól nem is beszélve. A *karmīk* néha felsőbb bolygórendszerekbe emelkedhetnek, ám ameddig megmarad vonzódásuk a gyümölcsöző cselekedetek iránt, haláluk után újabb anyagi testet kell elfogadniuk. Ha valaki jámboran cselekszik, a magasabb bolygórendszerekben, a félistenek között kaphat új testet, vagy olyan helyzetet érhet el, amelyben magasabb színvonalú anyagi boldogságot élvezhet. Másrészt azonban akik istentelen tetteket követnek el, visszaesnek, s állatokként, fákként, növényekként születnek meg. Így azokat a gyümölcsöző cselekedeteket végzőket, akik nem törődnek a védikus

utasításokkal (*vikarmīk*), nem becsülik a tanult szentek. Ahogyan a *Śrīmad-Bhāgavatam* (5.5.4) kijelenti:

*nūnaṁ pramattaḥ kurute vikarma
yad indriya-pṛitaya āpṛṇoti
na sādhu manye yata ātmano 'yam
asann api kleśada āsa dehaḥ*

„A materialisták, akik mint a kutyák és a szamarak, keményen dolgoznak az érzékkielégítésért, valójában örültek. Mindenféle szörnyű tettet elkövetnek, pusztán az érzékkielégítés érdekében. Az anyagi tettek nem méltóak egy intelligens emberhez, mert az ilyen tettek eredményeképpen az ember olyan anyagi testet kap, amely nyomorúsággal teli.” Az emberi élet célja az, hogy kikerüljünk a háromszoros szenvedés állapotából, amely együttjár az anyagi léttel. Sajnos a gyümölcsöző cselekedeteket végzők megőrülnek azért, hogy pénzt keressenek, és megkapjanak minden anyagi kényelmet, bármilyen úton; ezért kiteszik magukat annak a veszélynek, hogy alacsonyabb életformákba süllyednek. A materialisták ostobán rengeteg tervet készítenek, hogyan legyenek boldogok az anyagi világban. Nem állnak meg, hogy eltűnődjenek: csupán meghatározott ideig élnek, amelynek nagy részét azzal fogják tölteni, hogy pénzt keresnek az érzékkielégítésre. Az ilyen cselekedetek a halállal fejeződnek be. A materialisták nem gondolkoznak azon, hogy e test elhagyása után alacsonyabb rendű állatokként, növényekként vagy fákként testesülhetnek meg. Így minden cselekedetük csak megghiúsítja az élet célját. Nemcsak hogy tudatlanságban születtek, de a tudatlanság szintjén is cselekszenek, mivel azt gondolják, hogy a felhőkarcolók, a nagy autók, a tiszteletre méltó pozíció stb. formájában anyagi haszonhoz jutnak. A materialisták nem tudják, hogy a következő életükben lesüllyednek, s hogy minden tettük csak *parābhava*, vereségüket szolgálja. Ez a *Śrīmad-Bhāgavatam* (5.5.4) ítélete: *parābhavas tāvad abodha-jātaḥ*.

Ezért mohón kell vágynunk arra, hogy megértsük a lélek tudományát (*ātma-tattva*). Ha az ember nem jut el az *ātma-tattva* szintjére, amely által megéri, hogy önvalója a lélek, nem pedig a test, akkor a tudatlanság szintjén marad. Ezer és ezer, sőt millió és millió tudatlan ember közül, akik csak érzékeik kielégítésére vesztegetik idejüket, csupán egy jut el a tudás szintjére, és érti meg az élet magasabb rendű értékeit. Az ilyen embert *jñānīnak* nevezik. A *jñānī* tudja, hogy a gyümölcsöző cselekedetek az anyagi léthez kötik őt, és arra fogják kényszeríteni, hogy egyik testből a másikba vándoroljon. Ahogy a *Śrīmad-Bhāgavatamban* a *śarīra-bandha* (az anyagi léthez kötve) kifejezés jelzi, amíg valaki bármilyen felfogást is megőriz az érzékkielégítésről, addig elméje a *karmában*, a gyümölcsöző tevékenységekben merül el, és ez kényszeríteni fogja arra, hogy egyik testből a másikba vándoroljon.

A *jñānī*t tehát felsőbbrendűnek tekintik a *karmához* képest, mert ő legalább tartózkodik az érzékkielégítés vak tetteitől. Ez az Istenség Legfelsőbb Személyiségének véleménye. A *jñānī* mentes lehet a *karmīk* tudatlanságától, de ha nem éri el az odaadó szolgálat szintjét, akkor úgy tekintik, hogy tudatlanságban (*avidyā*) van. Lehet, hogy valakit elfogadnak *jñānīnak*, olyannak, aki fejlett a tudományban, tudása mégis tisztátalan, mert nincs ismerete az odaadó szolgálatról, és így elutasítja az Istenség Legfelsőbb Személyisége lótuuszlabáinak közvetlen szolgálatát.

Amikor egy *jñānī* elfogadja az odaadó szolgálatot, egyszeriben magasabb szintre kerül, mint egy közönséges *jñānī*. Az ilyen fejlett személyt *jñāna-vimukta-bhakti-paramānak* írják le. Hogy egy *jñānī* hogyan fogadja el az odaadó szolgálatot, arról a *Bhagavad-gītāban* (7.19) van szó, ahol Kṛṣṇa azt mondja:

*bahūnāṁ janmanāṁ ante
jñānavān mām prapadyate
vāsudevah sarvam iti
sa mahātmā sudurlabhaḥ*

„Sok-sok születés és halál után az igazi tudást elsajátító ember átadja magát Nekem, mert tudja, hogy Én vagyok minden ok oka. Az ilyen nagy lélek bizony ritka.” Tulajdonképpen az

ember akkor bölcs, ha meghódol Kṛṣṇa lótuszlábainál, de az ilyen *mahātmā*, nagy lélek nagyon ritka.

Az odaadó szolgálat elfogadása után a szabályozó elvek betartásával az ember a spontán Istenszeretet szintjére kerülhet, az olyan nagy szentek, mint Nārada, Sanaka, Sanātana lábnyomait követve. Az Istenség Legfelsőbb Személyisége akkor felsőbbrendűnek tekinti őt. Az a *bhakta*, akiben kifejlődött az Isten iránti szeretet, minden bizonnyal kiemelkedő szinten áll.

Minden *bhakta* közül a *gopikat* tekintik a legkiválóbbaknak, mert nem tudnak semmi másról, mint arról, hogy Kṛṣṇát elégedetté tegyék. A *gopik* viszonzásképpen sem fogadnak el semmit Kṛṣṇától. Valójában néha Kṛṣṇa rendkívüli szenvedéseknek teszi ki őket azzal, hogy elkülönül tőlük. Ők azonban mégsem felejtik el Kṛṣṇát. Amikor Kṛṣṇa elment Vṛndāvanából Mathurāba, a *gopik* végtelenül elcsüggedtek, és életük hátralévő részét azzal töltötték, hogy sírtak Kṛṣṇa távollétében. Ez azt jelenti, hogy bizonyos értelemben ők sohasem válnak el Kṛṣṇától. Gondolni Kṛṣṇára vagy társulni Vele — a kettő között nincs különbség, sőt a *vipralambha-sevā*, ha Kṛṣṇára gondolunk a távollétében, mint ahogyan azt Caitanya Mahāprabhu tette, sokkal jobb, mint ha közvetlenül szolgáljuk Őt. Így minden olyan *bhakta* közül, akiben kifejlődött a Kṛṣṇa iránti szeretet, a *gopik* a legkiválóbbak, s a legkiválóbb *gopik* közül Śrīmatī Rādhārāṇī áll a legmagasabb szinten. Senki sem tudja felülmúlni Śrīmatī Rādhārāṇī odaadó szolgálatát. Valójában még Kṛṣṇa sem tudja megérteni Śrīmatī Rādhārāṇī viselkedését; ezért veszi fel az Ő helyzetét, és ezért jelenik meg mint Śrī Caitanya Mahāprabhu, hogy megértse Śrīmatī Rādhārāṇī transzcendentális érzéseit. Śrīla Rūpa Gosvāmī tehát lépésről lépésre haladva eljut ahhoz a következtetéshez, hogy Śrīmatī Rādhārāṇī Kṛṣṇa legmagasabb szinten álló *bhaktája*, és hogy az Ő tava (*kuṇḍa*), a Śrī Rādhākuṇḍa a legkiválóbb hely. Ezt erősítik meg a *Laghu-bhāgavatāmṛtából* származó sorok (*Uttara-khaṇḍa* 45), amelyeket a *Caitanya-caritāmṛta* idéz:

yathā rādhā priyā viṣṇos

tasyāḥ kuṇḍam priyam tathā

sarva-gopīṣu saivaikā

viṣṇor atyanta-vallabhā

„Amint Śrīmatī Rādhārāṇī kedves a Legfelsőbb Úrnak, Kṛṣṇának [Viṣṇunak], úgy az Ő fürdőhelye [Rādhākuṇḍa] is ugyanolyan kedves Kṛṣṇának. Minden *gopī* közül egyedül Ő az, aki a legfelsőbb, mint Kṛṣṇa legkedvesebbje.”

Ezért mindenki, aki érdeklődik a Kṛṣṇa-tudat iránt, keressen végső menedéket Rādhākuṇḍánál, s ott végezzen odaadó szolgálatot egész életén keresztül. Ez Rūpa Gosvāmī végkövetkeztetése az *Upadeśāmṛta* tizedik versében.

TIZENEGYEDIK VERS

kṛṣṇasyoccaiḥ praṇaya-vasatiḥ

preyasībhyo 'pī rādhā

kuṇḍam cāsyā munibhir abhitas

tādr̥g eva vyadhāyi

yat preṣṭhair apy alam asulabham

kiṁ punar bhakti-bhājām

tat premedam sakṛd api saraḥ

snātur āviṣkaroti

kṛṣṇasya — az Úr Kṛṣṇának; *uccaiḥ* — nagyon kiemelkedően; *praṇaya-vasatiḥ* — a szeretet tárgya; *preyasībhyah* — sok szeretett *gopī* közül; *api* — minden bizonnyal; *rādhā* — Śrīmatī Rādhārāṇī; *kuṇḍam* — tó; *ca* — szintén; *asyāḥ* — az Övé; *munibhiḥ* — nagy szentek által; *abhitaḥ* — minden tekintetben; *tādr̥g eva* — hasonlóan; *vyadhāyi* — van leírva; *yat* — amely; *preṣṭhaiḥ* — a legfejlettebb *bhakták* által; *api* — még; *alam* — elég; *asulabham* — nehéz elérni; *kiṁ* — ami; *punar* — újra; *bhakti-bhājām* — azoknak, akik odaadó szolgálatot végeznek; *tat* — az; *prema* — az Isten iránti szeretet; *idam* — ez; *sakṛt* — egyszer; *api* — még; *saraḥ* — tó; *snātuḥ* — annak, aki megfürdik; *āviṣkaroti* — fölébred.

FORDÍTÁS

A számtalan kedvelt élvezet és Vrajabhūmi minden szeretetre méltó leánya közül Śrīmatī Rādhārāṇī minden bizonnyal Kṛṣṇa szeretetének legdrágább kincse, s az Ő isteni tava (kuṇḍa) a nagy szentek leírása szerint minden szempontból hasonlóan kedves Kṛṣṇának. Kétségtelen, hogy Rādhā-kuṇḍát még a kiváló bhakták is nagyon ritkán érik el, ezért közönséges bhaktáknak még nehezebb elérniük. Ha az ember csupán egyszer is megfürdik abban a szent vízben, Kṛṣṇa iránti szeretete teljes mértékben feléled.

MAGYARÁZAT

Miért emyire kiemelkedő Rādhā-kuṇḍa? Azért, mert Śrīmatī Rādhārāṇīhoz tartozik, akit Śrī Kṛṣṇa a legjobban szeret. Minden *gopī* közül Ő a legkedvesebb. Ehhez hasonlóan a nagy szentek az Ő tavát is úgy jellemzik, hogy ugyanolyan kedves Kṛṣṇának, mint Maga Rādhā. Valójában a szeretet, amelyet Kṛṣṇa Rādhā-kuṇḍa és Rādhārāṇī iránt érez, minden tekintetben megegyezik. Rādhā-kuṇḍot még azok a nagy személyiségek is nehezen érik el, akik teljesen elmélyülnek az odaadó szolgálatban, nem is beszélve az egyszerű *bhaktákról*, akik csak a *vaidhī-bhaktit* gyakorolják.

Úgy tartják, hogy a *gopik* nyomdokait követő *bhakta* Krisna iránti tiszta szeretete azonnal kifejlődik, amint egyszer megfürdik a Radha-kundában. Srila Rupa Gosvami azt tanácsolja, hogy ha valaki nem tud örökké Radha-kunda mellett lakni, legalább meg kell fürödni a tóban, amennyiszer csak lehetséges. Ez az odaadó szolgálat végzésének egyik legfontosabb része. Srila Bhaktivinoda Thakura ezzel kapcsolatban azt írja, hogy Sri Radha-kunda a leginkább kiválasztott hely azok számára, akiket az érdekel, hogy Srimati Radharani barátnői (a *sakhik*) és bensőséges szolgálólányai (a *mañjarik*) nyomdokaiban járva fejlődjenek az odaadó szolgálatban. Azoknak az élőlényeknek, akik vágnak arra, hogy lelki testük (*siddha-deha*) elérésével hazajussanak Isten transzcendentális királyságába, Goloka Vrindavanába, a Radha-kunda partján kell lakniuk, Srila Radha bensőséges szolgálólányainál kell menedéket keresniük, és az ő irányításuk alatt kell végezniük Radha szakadatlan szolgálatát. Ez a legkimagaslóbb módszer azok számára, akik Sri Caitanya Mahaprabhu védelme alatt végzik az odaadó szolgálatot. Ezzel kapcsolatban Srila Bhaktivinoda Thakura azt írja, hogy még a nagy bölcsék és a kiváló *bhakták* között is akadnak olyanok — például Narada és Sanaka —, akik nem kapják meg a lehetőséget, hogy eljussanak Radha-kundához és megfürödjének benne. Mit mondhatnánk akkor az egyszerű *bhaktákról*? Ha nagy szerencse folytán valaki lehetőséget kap, hogy eljusson Radha-kundához és egyszer megfürödjön, kifejlesztheti Krisna iránti tiszta szeretetét, éppen úgy, ahogy azt a *gopik* tették. Az is ajánlott, hogy az ember lakjon a Radha-kunda partján és merüljön el az Ur odaadó szolgálatában. Rendszeresen meg kell ott fürödni, s le kell mondania minden anyagi felfogásról, menedéket keresve Sri Radhanál és társainál, a *gopiknál*. Ha valaki életében szünet nélkül így cselekszik, akkor teste feladása után visszatér Istenhez, hogy Sri Radhat szolgálja, ugyanúgy, ahogy azt életében tervezte a Radha-kunda partján. A végső következtetés az, hogy a Radha-kunda partján élni és naponta megfürödni ott, az odaadó szolgálat legmagasabb szintű tökéletességét jelenti. Ezt a helyzetet még a Naradához hasonló kiváló szenteknek és *bhaktáknak* is nehéz elérniük. Sri Radha-kunda dicsőségének tehát nincs határa. Radha-kundát szolgálva az ember megkaphatja a lehetőséget, hogy Srimati Radharana egyik társa legyen a *gopik* örök irányítása alatt.